

# SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katoliški Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dar, izvzemši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 136.

V Ljubljani, v sredo, 17. junija 1903.

Letnik XXXI.

## Cis in trans.

Dunaj, 15. junija.

Voz vedno le pod pet leti. V Avstriji sedi zbornica že peti teden ob premembni zakona glede nedeljskega počitka v trgovinah. Res je sicer, da se je zbornica mej tem opetovano bavila z dogodki na Hrvaškem, dejstvo pa je tudi, da je delo v zbornici prazna fikcija. Ta zaspanost, malomarnost, oziroma onemoglost avstrijskega parlamenta je v mnogem oziru slabša, za gospodarsko življenje škodljivejša, nego javna obstrukcija v ogrski zbornici. Tam je vsaj ogromna večina, ki mora končno zmagati, ako vlada stori svojo dolžnost in ako večina — to posebno naglašam — morda sama s svojo pasivnostjo ne podpira teženj obstrukcije.

In pri nas? Stiri leta že ni v zbornici nobene stalne in zanesljive večine. Vse je odvisno od „slučajev“, vsaka stranka hodi svojo pot, ker ima svoje posebne težnje in namene. Vlada je računala, da more v tej kalni vodi brez vsake skrbi z dobičkom ribariti. To je šlo nekaj časa, a sedaj, kamor poseže, vlovi mesto tolstega raka grbasto žabo. Naravno, da prevladuje vidna nervoznost mej strankami in še v višji meri v višjih vladnih krogih.

V največjo stisko pa je prišla vlada sedaj, ko je treba podaljšati do konca leta začasni proračun in koncem meseca poteče tudi določeni začasni obrok avstro-ogrskemu odseku opazovati kisle obraze, ako posamezni člani z daljšimi govori zavlačujejo pravočasno rešitev. Vlada je gotovo še lani upala, da v avstrijskem parlamentu hitro spravi nagodbo pod streho, ako jo podpišejo ogrski in avstrijski ministri. Iz gospodarskih in političnih razlogov pa se to za vlado in državo najvažnejše vprašanje vleče kakor kača v ameriškem morju. Tudi vladna večina v odseku mora priznati, da načrt nove nagodbe, ako morda izvzamemo člen 21 glede živinskega prometa, ni za las boljši od sedaj ve-

ljavne nagodbe. Ako pa se poslanci zavedajo svoje dolžnosti, vendar ne morejo kar molče odobriti določeb, ki pospešujejo le ogrske koristi na škodo avstrijskih.

Ob enem pa odločujejo tudi politični razlogi in oziri. V tem pogledu pridejo v prvi vrsti v poštev češki poslanci, ki so že izpočetka v odločni opoziciji proti vladi iz vzrokov, ki so že obče znani. Razmere mej vlado in češkimi poslanci so sploh tako napete, da je mej njimi pretrgano vsako občevanje in da tudi češki minister dr. Rezek le malokdaj prihaja v zbornico. Znano je, da je češki klub po svojih voditeljih opetovano vladi grozil in pretil, češ: Pri Filipih se vidimo! Pri nagodbi z Ogrji obračunamo!

In sedaj je prišel isti kritični trenutek obračuna. Kritičen pa je za vlado in češke poslance. Ako vlada brez premirja s češkimi poslanci dobi večino za nagodbo, so češki poslanci moralno prisiljeni, da v zbornici tudi s silo preprečijo nagodbo, kakor se je to zgodilo l. 1899. To bi bil polom v zbornici, kakoršnega še ni videla. Udarjena bi bila vlada, pa tudi klub čeških poslancev. Zato vlada in češki klub uvidevata, da ta pot ne vodi do izhoda iz zagate, marveč v največjo in najnevarnejšo parlamentarno in državno krizo. Vlada mora računati z državnimi interesi, a tudi češki poslanci morajo biti jako oprezní, da ne bodo sokrivi poloma.

Vsled tega je dr. Kramář že pred tedni za kulisami koval novo večino, v kateri bi bili zastopani tudi Čehi. V ta namen se je dr. Kramář toliko trudil, da bi zbornica čim prej odobrila načrt novega poslovnika. Ker pa ste nemška ljudska in liberalna stranka dobro vedeli, da bi taka nova koalicija ne imela daljšega obstanka ter bi se prej ali slej zopet našla prejšnja večina avtonomističnih strank, so se dogovori razbili, ker tudi praško vodstvo mladočeške stranke s to kombinacijo ni soglašalo.

Vprašanje je sedaj: Kaj stori vlada in kaj store češki poslanci? V soboto se je min. predsednik dr. pl. Körber posvetoval s češkim ministrom dr. Rezekom. Nato je

bil daljši ministrski svet, ki se je gotovo bavil tudi z razmerami v parlamentu. Kaj je vlada sklenila, to je še tajnost.

Ta teden pa se morajo odločiti tudi češki poslanci. Vlada hoče podaljšanje začasnega proračuna in tudi rešitev nagodbenega vprašanja; Čehi hočejo koncesije, inace preté z obstrukcijo. Ker pa se politika ne sme delati z razburjenimi živci ali z ogorčenim srcem, marveč s trezno glavo, zato morajo češki poslanci dobro presoditi in pretehtati, kaj je boljše za češki narod, ali da ostanejo v strogi opoziciji ali da z obstrukcijo onemogočijo pravočasno rešitev provizorija in nagodbe. Kar se tiče provizorija, more ga vlada podaljšati tudi s § 14. Drugače je z nagodbo in s carinskimi tarifi, ki morajo biti podlaga za obravnave o trgovinskih in carinskih pogodbah z vnanjimi državami. Na drugi strani pa mora tudi vlada pomisliti, da se z velikimi strankami ne more pometati, marveč jim treba graditi zlate mostove. Ta teden se mora odločiti.

Ogrski min. predsednik pl. Szell pa je že na koncu s svojo latinščino.

Včeraj zjutraj je cesarju celo uro poročal o razmerah v ogrski zbornici. Cesar pa je izrazil željo, da hoče govoriti tudi z odličnejšimi ogrskimi politiki, kakor so grofje Csaky, Apponyi, Andrássy in Szapary. Iz tega sklepajo, da so pl. Szella ure štete, ker vojaški krogi zahtevajo, da se čimprej na Ogrskem izvrše vojaški nabori za l. 1903.

Pred današnjo sejo se je pl. Szell posvetoval z voditeljema opozicije Košutom in Barabasom. Oba pa sta odgovorila, da opozicija ne odneha in še danes prične s tehnično obstrukcijo, kar se je tudi zgodilo. Tudi predsednik zbornice grof Apponyi dela vladi težave, ker preti, da odstopi, ako vlada ne pomiri opozicije. Jutri se vlada odloči.

Cis in trans — v Avstriji in Ogrski so zmedene parlamentarne razmere. To moramo tembolj obžalovati, ker ravno sedaj je naša država poklicana, da z ozirom na dogodke na Balkanu govori resno besedo ter varuje svoje gospodarske in politične koristi. To

nalogo pa more le tedaj vspešno vršiti, ako je mir in red v njenih mejah doma ter more ves svoj vpliv vredi na tehtnico. Toda pri nas smo že navajeni, da prekasno vstajamo in hodimo gasit, ko je že vse v ogorkih.

## Nedeljski počitek.

Dunaj, 16. junija.

Danes je zbornica nadaljevala razpravo o načrtu zakona, s katerim se premene in dopolnijo določbe zakona z dne 16. jan. 1895 glede nedeljskega počitka.

Kratko povedano je stvar ta: Trgovski pomočniki in pisarniško osebje pri raznih podjetjih, v odvetniških in notarskih pisarnah so zadnja leta neprestano pošiljali na državni zbor prošnje, v katerih zahtevajo popoln počitek vsaj ob nedeljah. Vsled tega je vlada predložila načrt, ki preminja čl. 6., 7., 8., 9. in 10. dotičnega zakona. Za v soc. političnem odseku so se pokazala razna nasprotja. Zastopniki petih kurij v večjih mestih in soc. demokratje so vsi za popoln počitek ob nedeljah in praznikih. Soc. demokratje celo zahtevajo, da naj se trgovine zaprejo že ob 6. uri v soboto in traja počitek vsaj 36 ur, o božiču, veliki noči in binkoših pa 48 ur.

Zastopniki trgovine pa zahtevajo da so prodajalnice ob nedeljah in praznikih odprte najmanj 6 ur, o božiču pa in večjih praznikih 8 ur.

Kmečki poslanci zastopajo neko srednje stališče z ozirom na razmere po deželi, koder prebivalstvo pred božjo službo ali pozneje navadno kupuje potrebna živila, obleko itd. Mnogo je namreč še vasi po hribih, kjer ni prodajalnic in prebivalstvo le ob nedeljah navadno prihaja v prodajalnice. Iz teh ozirov je torej umestno, da so po deželi trgovine in male prodajalne odprte ob nedeljah 4 ure.

Danes je bilo glasovanje o raznih predlogih. Po načrtu odseka se glasi 1. odstavek člena 9:

„V trgovinah je delo ob nedeljah dovoljeno k večjemu 4 ure dopoldne. Te ure pa določi deželna vlada, zaslišavši trgovsko in obrtniško zbornico, dotično občino, zadrugo in odbor trgov. pomočnikov. Te ure se morejo razdeliti različno za razne trgovine, posamezne občine in občinske dele.“

## LISTEK.

### Raznašalka in njen sin.

(Poslov. N. K.)

(Dalje.)

Starka se je spet ozrla v časopise in se obrnila k vratom, kot bi hotela iti, dasi bi bila rada povedala še mnogo. A ni šla takoj iz sobe.

»Dolgo sem se branila, kajti ljubila sem nekoga, ki sam ni nič vedel o tem.«

Žena si je otrlala v stran se obrnivši solzo, in jaz sem se sklonil na postelji.

»Ko se je oženil... sem trpela grozno, sosedge smo si bili in njegova žena nas je hodila obiskovat. Tedaj mi ponudi grajski gozdar roko, in jaz sem jo vprejela. Dvajset let sva živela skupaj in sva imela sinčka, zalega kot angelček.«

Deset let je služil mož na grajsčini, a drugih deset let smo stanovali v mestu, kjer je sinček študiral.

Grozna nesreča nas je zadela... nekega večera so prinesli mojega moža z razdrobljeno roko v gozdarjevo hišico. Sekali so drevo, pa je padlo ravno na nasprotno stran, kakor so mislili...

O Bog, ne upam si skoro misliti na oni grozni večer... Roko so mu morali

odrezati prav pri ramenih. Dobil je tristoindvajset goldinarjev pokojnine, nekaj butar drv vsako leto, in tako smo živeli, kakor se je ravno dalo v takih razmerah.

Sin je stal mnogo; šole so drage. In potem je šel na vseučilišče. Ni hotel postati duhovnik...

Šli smo v Prago, da bi bili s sinom bolj skupaj. Po močevi smrti sem dobila majhno pokojnino, komaj petdeset goldinarjev. Sin je dobil inštrukcije, a jaz to službo. Hvala bodi Bogu! Preživimo se že za silo, a to pošteno.

Žena se je nasmehljala in šla.

»To službo«, sem ponavljal sam pri sebi in zrl skozi okno za starko, ki je odbrzela kot mlada deklica čez ulico v bližnjo hišo, kjer je vrgla časopis na okno med cvetlične lonce.

Četrť leta je minilo. Neke nedelje pride moja raznašalka neizrečeno veselega obraza. Zavoj dene na mizo, vzame eno številko ter lista po prilogah s tresočimi rokami. Jaz sem bil v neprijetni zadregi in zaman izkušal ugani, na kaj me hoče žena opozoriti. Nato razprostre pred menoj beletristično prilogo in pokaže s prstom na naslov prve povesti. Oči so ji žarele in kazalec se ji je tresel.

Bral sem: »V koraku«. Spisal V. Gar-

šin. Prestavil \* \* \* (Prestavljaivec je bil tiskan s pravim imenom.)

Najpreje preberem par stavkov povesti, potem pa pogledam starko nekoliko začuden, češ, čemu me opozarja na povest.

»Hm — — — tega še nisem bral — — — A Garšin piše lepo — — —«

»Gospod, to je prestavil moj sin«, de ženica vsa radostna, in ko sem spet pogledal ime njenega sina, sem uzrl na njenem očesu dve solzi.

»To pa prečitam takoj!« vzkliknem, da bi zakril in popravil svojo prejšnjo zadrego.

»Le berite, gospod! Silno lepo je... Vam se niti ne sanja ne, kako krasna povest je. Ko bi Vi vedeli, v kakih skrbih smo bili, če bode gospodje v uredništvu hoteli vprejeti to prestavo in jo natisniti. Vrgla sem jo v tružico za uredniška pisma, in 14 dni smo čakali, pa nič odgovora! Vsak dan bi bila rada poprašala v uredništvu stokrat, kako je, a bala sem se, da bodo rekli: »Za nič je!« Nekega dne pa se le ojunam in stopim prašat gospoda urednika, če imajo dosti povesti, ko vendar vsak dan stoji ena v listu in v nedeljskih prilogah še po več. »Seveda«, mi odvrne, »imamo jih cele skladalnice. A to ni tako lahko, napisati povest. So talentje in diletantje med pisatelji... Zato, da boste vedeli. Vi ne razumete nič o tem, kar razna-

šate okrog, a jaz, ki tu urejam in prebiram, sem že prebral marsikaj. Ni šala, mati, napisati dobro povest. Mnogo je poklicanih, a malo je izvoljenih!« Te besede so mi vzele ves pogum. Včeraj, v soboto, pridem že ob dveh zjutraj v tiskarno. Ob sobotah namreč moramo priti celo uro prej, ker za v nedeljo je skoraj še enkrat več dela. Kar pride eden stavec v naš oddelek in praša, če bi hotla iti ena v kavarno po cigarete.

Takoj se mu ponudim in mu prinesem cigaret v oddelek za stavce. Ko hočem oditi, zakliče za menoj:

»Mati, ali imate Vi kakega sina?«

Nekaj me je izpreletelo, neka slutnja, in niti odgovorila mu nisem.

»A... potem sem se zmctil«, pravi stavec.

A jaz odgovorim takoj nato: »Seveda ga imam!«

»Ali zna rusko?«

»Skoraj tako, kakor češko. Prosim, kako pa, da veste to?« pravim s tresočim glasom.

»Tu je neki gotovi \* \* \* nekaj prestavil, pa sem se spomnil, da se vi ravno tako pišete.«

»O, to je moj sin...«

»Nate, to je vaše, ker ste mi prinesli cigarete! Boste pa vi brali prvi, ker je od vašega sina«, de stavec in mi podari prvi odtisek.

(Dalje prih.)



Vlada je predlagala, da bodi delo dovoljeno 6 ur, ki se morejo razdeliti na dopoludne in popoldne.

Kakor sem že gori omenil, so mnogi zahtevali popoln počitek ob nedeljah.

Dr. Stojan je še dostavil, naj delo počiva tudi o praznikih.

Dr. Nitsche je predlagal 6 urno delo, Vilkli 5 urno, baron Morsey 4 urno za mesta z več kot 20 000 prebivalci, za druge manjše kraje 6 urno; grof Szepczycki 4 urno, ki pa naj bi se razdelilo po razmerah na dopoludne in popoldne.

Drugi predlogov je bila še dolga vrsta, da so glasovanja trajala nad eno uro. Bili pa so odklonjeni vsi predlogi, izvzemši predlog grofa Szepczyckega, da smejo trgovine biti k večjemu 4 ure odprte, ki jih pa more vlada določiti po razmerah krajev.

Drugi odstavek določa, da more deželna vlada z ozirom na krajevne razmere delo ob nedeljah še skrajšati ali popolnoma prepovedati.

Odstavek tretji določa, da more vlada o božiču in drugih večjih praznikih, na božjih potih, v letoviščih, na kolodvorih itd. dovoliti tudi 7 in 8 urno delo v trgovinah. Ta odstavek je obveljal brez premembe.

Dalje določa novi zakon: Ako ima trgovec poleg trgovine še drug obrt, n. pr. trafiko, da veljajo te določbe tudi za trafiko ali kateri koli obrt, ako nista trafika in trgovina popolnoma ločeni po prostorih.

### Pisarne.

Za pisarniške uradnike je važna naslednja določba: Delo v pisarnah se more dovoliti ob nedeljah k večjemu po 2. uri dopoludne, a to le tedaj, ako imajo uslužbenci vsaj vsako drugo nedeljo popolnoma prosto. Tudi te ure določa deželna vlada, ki pa more te dve uridela še skrajšati ali pa za celo leto ali za določen čas popolnoma prepovedati.

Člen 10. določa: V trgovinah, v katerih pomočniki ob nedeljah delajo več kot 3 ure, morajo imeti uslužbenci vsaj vsako drugo nedeljo prosto; ako to ni mogoče, vsaj pol dne na delavnik.

O tem členu bode jutri končana razprava. Nato pridejo na vrsto nekatere lokalne železnice, mej temi Tržič-Kranj.

### Ministerska kriza na Ogrskem.

Ogrski ministerski predsednik Szell je torej v nedeljo res podal cesarju ostavko, a je bil, recimo toliko previden, da o tem svet ni prej zvedel kot še le po njegovi izjavi v včerajšnji seji ogrske zbornice. Sedaj se vrše dogovori vladarja z voditelji raznih strank, ki so bili pozvani na Dunaj, kot znano, na predlog ministerskega predsednika. Novi mož bo po dosedanjih poročilih Stefan Tisza, ki je po poročilu z Dunaja že dobil povelje za sestavo novega kabineta. Programu Tisze poročajo, da pod nobenim pogojem ne umakne vojnihih predlogov, ki so, kot znano, vrgle Szella, sklenil ne bo nikakega kompromisa z opozicijo ter sploh ne mara pakirati s kako drugo stranko. On hoče izvesti na celi črti zahteve vojaške stranke ter na vsak način izvojevati sedanji boj. — Nasprotno pa opozicija izjavlja, da bo najodločnejše nasprotovale Tiszi, a tudi v liberalni stranki je že lepo število članov, ki nikakor ne morejo simpatizirati s Tiszom. — Drugi viri govore, da ni izključeno, da novo ministerstvo zopet sestavi Szell.

### Volivni boj v Nemčiji.

Včeraj se je bil po vsej Nemčiji prvi veliki volivni boj, ki se seve še ni odločil. Prvi dan glavne volitve nikdar ne pokaže celotne slike volivnega izida, ker je potrebnih veliko število ožjih volitev in se ne ve, kam se bodo nagnile manjše stranke, katerih glasovi so večkrat odločilni. Silno intenzivno agitacijo so razpeli socialni demokratje, posebno še po Berlinu. Na predvečer volitve, v ponedeljek so priredili na raznih krajih trideset shodov, ki se pa niso mirno izvršili. Sam Behl je bil večkrat v veliki nevarnosti, in ko bi ga ne bila stražila policija in mu preskrbela voz in spremstvo do stanovanja, bi se mu bilo godilo silno hudo. — Dosedanje vseh volitev pa kaže, da se tem ljudem niso izpolnile vse nade, ki so jih gojili. Dosedanje poročilo slove: Izvoljeni so: v okraju Wittlich in Bernkassel: Wolf Metternich centrum, 4. okraj Berlin Singer soc. dem., 6. okraj Ledebr soc. dem., okraj Fulda: Müller centrum, Nürnberg: Südekum soc. dem. Ožje volitve so potrebne doslej: 1. berlinski okraj mej soc. dem. in liberalcem, Kolín mesto: centrum in soc. dem., Dansko mej liberalci in soc. dem. — Do tri četrt na 12. uro po noči je bilo znanih 53 volivnih vspehov, od teh: 17 soc. dem., 10 centrum, 1 dr. strankar, 1 nac. liberalci, 1 konservativci, 1 Poljak, 1 Alzačan, 1 član kmečke zveze; 20 ožjih volitev. Soc. dem. so doslej pridobili tri mandate.

### Prva barikada francoskih katolikov.

Znana prepoved francoske frimasonske vlade, da se ne smejo vršiti javne procesije sv. Rešnjega Telesa ter sploh nobene prireditve izvan cerkva, je imela v nekaterih krajih republike ravno nasproten učinek. V mnogih krajih je prišlo tem povodom do burnih nastopov mej verniki in vladnimi hlapci. Posebno hudo je bilo v Nantesu, kjer je bilo več oseb ranjenih in celo nekaj ubitih. Dogodek se je po poročilih ondostnih listov vršil tako le: Pred katedralo se je zbralo nad 8000 vernikov, da se udeležijo običajne procesije. Židovski in frimasonski hlapci so pa hoteli javni spreved na vsak način preprečiti ter so napadli sicer mirne vernike. Prišel se je ljut boj, a ker so bili verniki v ogromni večini, so nasprotniki kmalu podlegli. Najslabše se je godilo dvema posebam nadležnima usiljencema, uredniku socialističkega lista Gaulle in predsedniku društva svobodomislovcev Lejeune; dobila sta za svojo modrost toliko batin, da bosta težko okrevala. Zmagovalci so nato napotili pred urad mestnega prefekta, da izsilijo od njega dovoljenje za javni obhod. Ker prefekt ni hotel ustrašiti želji razjarjenega ljudstva, je to napadlo njegovo hišo in gotovo bi se mu ne bilo godilo najboljše, da ni v tem hipu prihitelo na lice mesta orožništvo in vojaštvo. V tem hipu so pa demonstrantje iz plošč razdrtega trotoarja in raznega lesovja napravili prvo barikado v tem boju. Razburjenost prebivalstva je morala biti naravnost velikaneska, da je poseglo po takem revolucionarnem sredstvu. Prišel se je nato zopet vroč boj mej ljudstvom in vojaštvom, v katerem je bilo ranjenih mnogo oseb. Seveda je vojaštvo izvršilo tudi mnogo aretacij. — O podobnih nemirih se poroča še iz Dünkirchena, Montvillierja, Lille in drugod, kjer je bilo tudi ranjenih mnogo oseb. Povsodi je vlada poslala v boj proti katolikom najprej najeto židovske in socialističke družbe, ki je prebivalstvo razburilo in tako provzročilo toliko upor. Časopisje sodi, da je to pričetek silno nevarnega gibanja, ki se brez dvoma sme imenovati pričetek splošne meščanske vojske.

### Revolucija v ruski armadi?

Razni berlinski listi vedo poročati o nekem tajnem, silno nevarnem gibanju v ruski armadi. Doslej še ne potrjene vesti namreč javljajo, da se v ruskih vojaških krogih vedno bolj širi uporni duh, ki preti postati zelo nevaren notranjemu miru. Vzemen po teh vesteh je ruski vojni minister poslal vsem poveljujočim generalom okoliščino, v kateri jim zabija, naj uporabijo najstrožja sredstva proti revolucionarni propagandi v armadi. V to svrhu jim daje naslednja strega navodila: 1. Paziti jim je na to, da armadni poveljniki ne bodo prikrivali revolucionarnih spisov, ki so se našli pri vojaki in častnikih; 2. o vsaki konfiskaciji takih spisov morajo takoj obvestiti orožništvo, ki naj stori vse nadaljnje korake; 3. vojaštvu je treba zabiti, da vse take spise nemudoma izroči svojim predstojnikom; 4. ob vходу vsake vojašnice mora biti nastavljena posebna straža, ki naj natančno opazuje vsakogar, ki gre ven ali notri, ter naj si zabeleži namen obiska in čas; 5. prav posebno pa treba paziti na židovske vojake in njih stvari, ker so ti največja nevarnost za armado. — Poslednji odstavek jasno kaže, kje sluti ruska vojna uprava največjo nevarnost.

### Gradnja panamskega prekopa.

Pri nameravani gradnji panamskega prekopa so se pojavile nekatere ovire, na katere prej v Washingtonu niso računali. Zastopstvo države Kolumbija se namreč odločno brani podpisati tozadevno pogodbo. Minulo soboto je predsednik Roosevelt sprejel zastopnika družbe za gradnjo panamskega kanala ter mu izrazil mnenje, da Kolumbija nima nikake pravice zavreči to pogodbo; če pa to vzkliju temu stori, bodo zvezne države prisiljene zgraditi Nicaragua prekop ter vlada nikdar in pod nikakim pogojem ne bo dopustila izvršitev panamskega prekopa od strani kake druge države. Pozneje je v tej zadevi došla vest, da se namerava državica Panama popolno ločiti od Kolumbije in kot neodvisna država skleniti dotično pogodbo z vlado zveznih držav. Vsekako se more soditi, da se bodo Kolumbijci raje udali nego trpeli občutno škodo.

### Odgovor dolenjskemu politiku.

Iz Novega mesta 1. jun.

Na moj in mojih tovarišev domoljubni, resnični in skozi in skozi z dokazi podprti apel v »Slovencu« z dne 22. aprila 1903, kateri je bil tudi celotno objavljen v »Dolenjskih Novicah« in »Domoljubu«, se je tukajšnjemu odvetniku g. dr. S. umestno zdelo celih šest dolgih člankov v »Slov. Narodu« pod naslovom »Zakaj tako« in »Reva in bogastvo Dolenjske« priobčiti. V teh člankih se je g. dr. S. silno trudil naš apel raztrgati. Na njegove prve tri članke dal sem mu v

»Slovencu« z dne 15. maja primeren odgovor, sedaj nam je še dostaviti nastopno: Vzroka, zakaj »Slovenski Narod« naš apel ni hotel objaviti, ni iskati, kakor se očitja, v pretiranosti našega apela, temuž v tem, ker se je očitja tisti narodni napredni stranki, katere kandidata v deželni in državni zbor so svojedčasno Dolenjska mesta v najboljši nadeji volila, da je nam Dolenjecem, polovici prebivalstva dežele, milostno prepustila eden sam mandat v velevažno trgovsko in obrtno zbornico in nam s tem najgršo nevhvaležnost in brej zadala. Tudi ni resnično, da bi bil vzrok v tem iskati, ker je »Slov. Narodu« na tem, da se prebivalstvo ene dežele med saboj ne prepira, kajti, potem bi tudi on ne smel gojiti prepira. Sploh naj si pa »Narod« to dobro zapomni, da se doslej Dolenjci še nikoli proti interesom Gorenjcev oglasili nismo. Zanašali smo se pa pri tem vedno tudi na to, da bodo kakor mi dozdaj njim, v naprej tudi nam oni isto privoščili, kar nam je neobhodno potrebno za naš obstanek.

Mi nimamo nič proti gorenjskim železniškim program, privoščimo jih jim radi, le to je, kar zahtevamo, da naj Gorenjci zdaj s svojimi železniškimi zahtevami nekoč počkajo, in tudi nam dolenjskim sodeželanom kaj privoščijo.

G. dr. S. pa sledeči odgovor: Na Vaše napade v prvih treh člankih pod geslom »Zakaj tako«, dal sem Vam v dopisu »Slovenca« z dne 15. maja t. l., prav »rahel« odgovor. Poleg tega sem Vam pisal še posebej pismo, v katerem sem Vas prosil, ako imate v pomoč Dolenjski kaj koristnega nasvetovati, da tisto lahko v posebnem članku priobčite, ne da bi pri tem moj rodoljubni apel napadali. Prosil sem Vas, ako želite zaradi apela kaj izvedeti, da Vam dam rad vse potrebna dokazila, in sem Vas vabil, v to svrhu na pogovor. Tudi sem izrekel, na podlagi Vam pojasnjenih fakt, da ste poleg zagovarjanja nedelavnosti Vaših izbranih in nam vsiljenih zastopnikov tudi radi tega naš apel napadali, ker sem poleg mnogo drugih tudi jaz v St. Janških premogokopih kolikor toliko interesiran. Pisal sem Vam, da je v apelu, poleg velikega števila važnih vprašanj za Dolenjce, le mimogrede in sicer z občega narodno gospodarskega stališča važnost St. Janške železnice omenjena. V vašej repliki me sumničite, da sem apel spisal v svrhu, da bi moje pravice pri St. Janžu dobro prodal itd. To so neotesani surovi že osebni napadi. Jaz bi ne prodal nikdar svoje pravice pri St. Janžu, ako bi bila železnica tje dograjena. Gotovih kupcev imam dosti, in veliko število delavcev bi imelo tamkaj dober in stalen zaslužek. Z Vašim grdim napadom na naš apel ste mislili škodovati interesom cele Dolenjske, med drugim se vé, da tudi meni. Da je to neovrgljiva resnica, dokazujejo vsi Vaši članki in Vaše postopanje. Vaša opomba pa, da je to le gola domišljija, je čisto ničeva. Vaši napadi in dejstva dokazujejo neovrgljivo Vaše skrite namene.

Ker ste se zopet v Vaših zadnjih treh člankih norčevali iz našega apela ter trdili, da sem v apelu grozno pretiraval, in ste še mnogo družega zavijanja nagradili, zaradi tega mi tudi Vi ne smete zameriti, ako Vam zdaj ne bodem tako rahlo repliciral. Povem Vam dalje, da kolikor sem jaz iz vseh krogov Novega mesta in po pismih iz družih dolenjskih mest in dežele izvedel, da nimate izmed tistih, kateri so moj in mojih tovarišev apel in Vaše napade prebrali, niti enega na Vaši strani, nasprotno se pa Vas in »Slovenski Narod« tukaj obče najstrožje obsoja, in obsojajo Vas ne le meščani, posestniki in obrtniki radi Vaših napadov, temuž tudi meščani in somišljeniki takozvane napredne stranke in celo od Vas kolikor toliko odvisni gospodje, in da to ni pretirano, temuž resnično, prepričali se bode o prvej priliki, ko bode zopet Vašega političnega kozla zajahali, in usiljevali svoje kandidate. Mi smo v gospodarskem oziru preveč zaostali, mi potrebujemo pred vsem za našo Dolenjsko izredno delavnih poslancev, in ako sedanji po Vas nam vsiljeni zastopniki za nas premalo delujejo, bila bi Vaša dolžnost, naše ne delavne poslance nekoliko pritisniti in jih na naše resne dolenjske težnje opozoriti.

Samo napadati nasprotno stranko, za naš blagor pa prav nič delovati, to preseda že nam vsem, bodisi te ali one stranke. Moj in mojih tovarišev apel pisan je bil, kakor je iz naslova razvidno, našim poslancem, dež. vladi in trg.-obrt. zbornici, poleg tega pa tudi v premišljevanje in poduk našemu dolenjskemu ljudstvu. Vi g. dr. S. in narodov dopisnik pa niste niti naš poslanec, niti član vlade, niti trg. zbornice; Vi ste mi prosto-voljno dali besedo, da niti z besedico ne bote napadali mojega apela, čez par dni je že celih šest Vaših člankov polnih lažij in osebnih napadov proti mojemu apelu.

Znana nam je vaša taktika: kdor si drzne proti mojim načelom in moji volji kaj delovati ali pisariti, tako vi postopate, in naj bode tisto še tako v blagor Dolenjski, gorje njemu, raztrgati ga moram na drobne kosce in naj velja, kar hoče. Najpreje se bodem iz njegovega dopisa norčeval, in ako

ne bode fantič ubogal, bodem vse njegove trditve kot neresnice in pretirane proglasil, in ako se še ne bo uklonil, pričel ga bodem po zasebnem življenju z brezovko klestiti, in konečno ga bom tako po časnikih zmlel, da se bode vse kadilo. Najbolje bi pa bilo, ako bi se hotel ta neubogljivež enkrat v polemiki z mano kako izpozabiti, da bi ga potem k sodnji nagnal, kjer bi moral kakor skesan grešnik mene odpuščanja prositi in v časnikih sam objaviti, da je vse zlagano, in nič drugega, kar je v korist Dolenjske po časnikih pisaril. G. dr. S. le krepko po meni in brez strahu, storili bode grozno junaštvo. G. dr. S., kako Vam je že pred par meseci g. prošt iz Novega mesta svetoval? ako se ne motim, da pustite politiko, katera Vam ne pristaja, in se v prostem času rajše s konji pečajte, pri katerih se mnogo bolj razumete.

Vi pišete med drugim: »Tej naivni bahariji so se ljudje deloma smejali, deloma jezili.« Oj, g. doktor, ko bi Vi pač vedeli, kako so se ljudje pri čitanju Vaših člankov smejali in kako Vas obsojali, potem bi nikdar več po časnikih otrob ne vezali. Kdo pa so tisti ljudje, kateri so imeli naš apel za baharijo in so se mu smejali ali se pa čezenj jezili? Jaz Vam povem, da so vsi tisti ljudje združeni v Vašej osebi in v osebah Narodovih urednikov, ali pa še teh zadnjih ne. Dalje pišete: »Spisali smo članke in hoteli dokazati »Slovenca«, da se je vrezal, ko je objavil razpravo, podpisano z—k. Ko bi Vi vedeli g. Dr. S., kako ste se šele Vi vrezali s takim klobasanjem. Trdite, da sem jaz pisal, da je Vaš »Narodov« dopis trgovce žalil. G. doktor, kje in kdaj sem pa jaz to trdil? Ker tako narobe pišete, najbrž tudi narobe berete. Jaz sem pisal: »Kdo pa je dal izključen privilegij juristom, da naj le oni sami skrbje za našo Dolenjsko«. Da sem pri tem imel le Vas v mislih, ker ste le Vi edini jurist, ki se nam za polit. voditelja vsiljujete, na vsacega pa planete, kdor si drzne za blagor Dolenjske kaj pisati, le Vi edini imate v mislih, da sem menil vse juriste. V podrobnosti se ne spuščam, ker te splošne opazke zadostujejo v označenje Vaših dopisov. —k.

### Socialnodemokratska rovanja.

S Save pri Jes., 12. jun.

»Slovenec« z dne 12. junija je med drugimi prinesel tudi to novico, da se pri nas snuje novo delavsko pevsko društvo »Sava«. Mi o tej ustanovitvi še ničesar ne vemo, vendar moramo nekaj pojasniti, da se kdo pri tem novem pevškem društvu prav po mokrsko ne opeče.

Za nekaj let sem imamo tu izvrstno katoliško delavsko društvo, katerega oče in ustanovitelj je nepozabni župnik Sinkovec. Društvo je katoliško, ustanovil je je duhovnik, zato le po njem; zato ima društvo dovolj hudih nasprotnikov. Zlasti faliranom socialnim demokratom ne more v glavo, kako je to, da imenovano katoliško društvo vedno bolj prospava, njihovo pa propada.

Imenovano društvo ima izvrstno izvežban tamburaški zbor, ki si je pod spretnim in modrim vodstvom društvenega načelnika pridobil že splošno priznanje in veljavo; saj ga vabijo že k vsem veselcam tudi nedruštveniki in druga društva tukaj doma in v okolici, znamenje, da so tamburaši priljubljeni povsod. Priljubljeni pa niso socialnim demokratom, ki v svojem faliranem društvu morejo napraviti k večjemu še kak ples — za kaj višjega pa so nesposobni.

Zato sovraštvo proti tamburašem katoliškega delavskega društva in proti temu društvu samemu.

Naše katoliško delavsko društvo ima tudi pevski zbor, s kakršnim se ne more ponašati vsako društvo. To se je pokazalo pri vseh društvenih veseljih, ko je pevski zbor vselej žel burno pohvalo. Pretaklo zimo smo v društvu videli nastopiti pevce v tolikem številu, kakor še nikoli poprej, slišali smo zbor, kakor še nikoli poprej. Pevski zbor je vodil in podučeval — o groza! — duhovnik-kaplan — in to je zopet okolnost, ki kali mir in razburja srce onim elementom, ki se duhovnika boje, kakor hudič križa.

Po zimi smo imeli v društvu tudi predstavo za predstavo. Igralci in igralki, bodisi otroci ali odrasli, so nastopali tako dovršeno in pogumno, da so privabili vedno več gledalcev, pa tudi društvu vedno več prijateljev.

Vse igralce je vodil in učil — o strah — zopet duhovnik-kaplan. Zima je zaspala, a društvo naše ni zaspalo. Veselje, tamburanja in petja sicer toliko ne silimo, kakor smo in bomo zopet po zimi, imamo pa priliko poslušati podučna predavanja iz zgodovine, naravoslovja i. dr.

Nič čudno torej, da katoliško delavsko društvo prospava in si pridobiva vedno več prijateljev, vedno več udov in zato tudi vedno več gnotne moči. Prospavalo pa bo še bolj, kolikor bolj se bodo delavci otresli socialnodemokratske mrzlice. Zakaj slavno tovarniško vodstvo dobro ve, da katoliško

Dalje v prilogi.



delavsko društvo ni sovražno in nasprotno tovarni, zato se pa ni dalo dosedaj in se gotovo tudi v prihodnosti ne bo dalo preseliniti onim kričačem, ki vsiljujejo in ponujajo po tovarni »Arbeiterwille« in »Rudeči prapor« ter pri tem kriče in zabavljajo zoper »farško društvo«, ude tega društva pa sramotijo in če je le prilika, tudi denuncirajo. Ko bi gospodje pri vodstvu kaj dali na to kričanje in na te denunciacije, bi že davno morali delavcem prepovedati vstop v »farško društvo«. Pa dosedaj tega še niso storili in tudi ne bodo.

To so okolnosti, v sled katerih so se vzdramili odreeneli socijaldemokratje in začeli zopet po svoje »delati«. To njihovo »delo« obstoji v tem, da v svojih listih (rečimo »Rudeči prapor«) zabavljajo čez »farško društvo«, obrekujejo člane tega društva in obmetujejo z blatom sploh vse, kar ne trobi v njihov rog. — Tla pod njimi pa so že strohnela, tudi obrabila so se, ker so preveč plesali — z njihovo močjo je pri kraju, to čutijo, zato so napeli zadnje moči, da bi vsaj nekaj časa še životalili.

Začeli so silneje širiti in vsiljevati svoje mokrške liste; predzreje in nesramnejše se zaganjajo v člane katol. delav. društva. Ko se je pred kratkim izvršila v tem društvu sprememba, da je odšel župnik g. Sinkovec, na njegovo mesto pa prišel g. Zabukovec, ki se je za društvo zavzel z isto vnmemo, in ko sta dosedanja blagajnik in tajnik svoji službi prepustila drugim — začeli so vpiti, da se je katol. del. društvo razdružilo.

Motite se, ljubi mokrski, ni se še razdružilo in se še ne bo tako dolgo — dokler ne pridejo v društvo — socijaldemokratje.

Morebiti boste s svojim kričanjem zbegali koga in ga vjeli — a povemo vam, da vam radi prepustimo vsakoga, ki hoče še z vami koketirati.

V svojih glasilih so sociji začeli tudi sanjati o nekem velikanskem pevskem zboru, ki ga bodo ustanovili na internacijonalni in interkonfesijski podlagi. Ali te »interpodlage« morajo biti kaj čudno skrpane, zakaj ta novi »velikanski zbor« bo imel za vodja in učitelja najbolj zagrizenega in strastnega socijaldemokrata, ki ne zna nič slovensko in je pred par meseci prestopil v lutrovska vero. Njemu v pomoč pa so poklicali iz Celovca še nekoga, tudi Nemca, ki je pred 14 dnevi tudi zazibal se v Lutrovo naročje. Zato se je že izdala parola, da se bodo v tem zboru učile le nemške pesmi.

Take so tiste »interpodlage«. Radovedni smo, kdo se bo vsedel nanje. Namen pa je jasen: razdvojiti društvenike katoliškega delavskega društva in dobiti nova sredstva v svrhu procdodimske agitacije. Ali se bo pri tem mogla tudi kaj napolniti prazna, nikdar sita socijaldemokratična malha, je pa drugo vprašanje. Skorec.

## Dnevne novice.

V Ljubljani. 17. junija.

### Spomini na turnarsko slavnost.

Kdo je provociral 7. t. m. demonstracije v »Zvezdi«? Tega nam ljubljanski »Turnverein« še ni odgovoril. Povemo mu mi danes in tudi baronu Heinu: Provocirali so jih turnarji s tem, da so se vozili v odprtih vozovih ali pa hodili peš po mestu s pangermanskiimi trakovi in znaki okičeni in s tem, da so na velike drogeve na vrtu obesili dve frankfurterici. In vse to so — kakor so se hvalili — storili nalašč. To je, slavna nemška gospoda, v Ljubljani izzivanje Slovencev, pa se ujedajte kolikor hočete, da ni res! Zapomnite si pa enkrat za vselej: Z nemštvom na Kranjskem smo Slovenci že davno preveč popustljivi, zato pa ne izzivajte, pa naj bo Ljubljana, Domžale, Grosuplje ali — Tržič in Jesenice!

V škofovini mariborski je dne 31. julija 1902 veleč. gospod Franc Toplak postal bisernomašnik, za letošnje dne 30. julija bo, če Bog da, šestdesetletnico duhovništva obhajal veleč. gospod Gašpar Zabukošek, župnik v Zičah. Zlatomašniki so p. n. gg.: Lorenčič, Stranjšak, Bosina, Kopriva, Košar, Vouk, Simončič, Sovič, Selič, Herg, Sinko; tem se letos pridružijo p. n. gg.: Fras, Hajšek, Kragl, Mraz, Sibal. Dal Bog!

Nevarno obolet je vlč. g. dekan Simon Incko v Zabnicah pod Sv. Višarjami. Vrlemu rodoljubnemu duhovniku želimo, da se mu zdravstveno stanje čim prej obrne na bolje.

### Imenovanje v finančni službi.

„Wiener Zeitung« poroča: Finančni minister

je imenoval računskega svetnika in predstojnika računskega oddelka pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani, gospoda Antona Svetka pravim računskim nadsvetnikom.

Imenovan je suplent na tukajšnji II. državni gimnaziji g. Martin Majcen pravim učiteljem na državni gimnaziji v Novem mestu.

Imenovanje v finančni stroki Cesar je imenoval finančnega svetovalca Friderika Kaderka in finančnega višjega inspektorja Antona Tomasinija višjima finančnima svetovalcema za službeno območje finančnega ravnateljstva v Trstu.

Iz deželne odbora se poroča »Narodu« — mi, kakor po navadi, iz deželne odbora nismo dobili nobenega poročila — sledeče: Deželni odbor je zavrnil pritožbo žirovskih klerikalcev proti imenovanju novih častnih občanov. Pač pa je razveljavil imenovanje dr. Tavčarja častnim občanom na Gočah, ker se ni izvršila tako, kakor predpisuje zakon.

Javen shod v Dornbergu. Javni shod (izredni občni zbor), priredi društvo »Sloga« v nedeljo 21. junija ob 4. uri popoldne v Dornbergu na dvorišču g. Albina Sinigoja h. števil. 194, v slučaju neugodnega vremena pa v dvorani občinske hiše z naslednjim dnevnim redom: 1. Vipavska železnica. 2. Uravnava Vipave in pritokov. 3. Brezobrestna posojila vinogradnikom. 4. Vinska klavzula. 5. Deželne finance in užitinski davek. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slovenska zmaga v škofji vasi Za župana v Škofji vasi pri Celju je izvoljen vrli narodojak Jožef Jošt. Tudi za občinske svetovalce so izvoljeni sporazumno sami zanesljivi Slovenci. Kakor je torej razvidno, se je nemško časopisje nesramno lagalo v svojih poročilih o zadnjih volitvah v Škofji vasi. Radovedni smo, ali bo tudi sedaj celjska »lažnjivka« poročala, da je bil škofjevaški županom izvoljen njen pristaš. Glede na njeno »resnicoljubnost« bi bilo tudi to mogoče.

Družbe sv. Cirila in Metoda velika skupščina bo dne 6. avgusta v Litiji. Na mesto običajnega »Vestnika« se izda družbin koledar.

Iz Ustja na Vipavskem. Iz vseh krajev naše mile domovine slovenske je vedno dovolj dopisov, le iz našega ni nikdar nobenega. Ničesar ni bilo ni ob volitvah deželno zbornih, ni ob občinskih, ni ob sv. misijonu, o katerem so poročali prav pridno celo liberalni listi, če se ne motim, bilo jih je celo pet, ki so se obregnili ob naš misijon. A naši katoliški listi so molčali in molče še sedaj o naših razmerah. Skoraj je že čas, da bi stopili iz te rezerve. Za danes imamo poročati nekaj veselega; zato upamo gospod urednik, da nam bote vendar dali prostorček v svojem listu. Naše katoliško izobraževalno društvo, katero se je ustanovilo še komaj pred enim letom, jako dobro napreduje vključno velikemu terorizmu nasprotnikov. Društvo si je omislilo lepo zastavo s podobami sv. Jožefa in sv. Cirila in Metoda slovanskih apostolov. Ni mogoče popisati veselja in navdušenja naših mož in mladeničev in vseh dobrih ljudi o priliki blagoslovljenja. Nad vse lepi in dragoceni so trakovi z napisom: »Katoliško izobraževalno društvo na Ustju ob pedesetletnici Leona XIII.« Domači gospod kurat je razložil pomen napisa in zastave, povdarjajoč potrebo katoliških društev v smislu okrožnice Leona XIII. ter je k sklepu zlasti opozarjal, naj bi društveniki posnemali zgled sv. Jožefa ter bili zvesti veri, katero sta prinesla sv. Ciril in Metod, omenjajoč da so slovenski naprednjaki in napredna društva nezvesti postali te verit ter jo zavrgli in z njo pa tudi ljubezen do rodu, katerega sinova sta bila sv. brata. Naše društvo pa naj ostane zvesto zastavi sv. Jožefa in duhu slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda naj je vedno oživila. Nikdo se ni žalil vendar se čuti, da so bili mnogi silno zadeti.

Božji volek na petelinovih pljučih. Minolo sobota je zaklala neka gosplja v Krašnji petelina. Ko ga je razkosavala, je zapazila na petelinovih pljučih žužka »božjega volka«, ki je bil živ. Ko ga je odstranila je zletel. Gotovo redek slučaj.

Razpisane učiteljske službe. Takoj ali najdalje do 30. novembra so popolniti naslednja učiteljska mesta: V šolskem okraju Ljutomer na dvo- ozir. tri razrednici Cven in Veržej; v radgoneskem okraju na šolah: Št. Jurij na Ščavnici in Negovi in sicer le definitivno. Vse te šole so v tretjem plačilnem razredu. Prošnje je uložiti do 15. jul.

Izobraževalno društvo v Gozdanjah. Administrator g. J. Maierhofer je sklical dne 14. t. mes. občni zbor, da se izvoli odbor, ki bi vodil »Izobraževalno društvo na Gozdanjah in v okolici«. Pravila je vlada pred kratkim potrdila. Zborovanje je bilo nepričakovano sijajno. Z navdušenjem in enoglasno je bil izvoljen predsednikom društva vrli in znani poštvalni rodoljub Jan. Vošpernik, kmet in trgovec. Od nas z burnimi »živio«-klici, od nasprotne druhali z grozovito divjim »haj!« sprejeti poslanec Grafenauer, dika in ponos Korotana, je s svojim govorom navdušil vse. Za njim je predaval gospod Maierhofer o srbski tragediji v Belemgradu. Nasprotniki so tulili in hajlali neprenehoma. Krepro in pikro jih je zavračal in označil predsednik gospod Vošpernik. Po noči so prišli nasprotniki s koli. A ti koli najbolj dokažejo, da je treba na Gozdanjah izobraževalno društvo.

Nagloma umrl je v Cerkvah v Dalmaciji orožniški poročnik Jož. Willepert, rodom iz Novogamesta. Bolehnemu se je na službenem potovanju ulila kri iz ust.

Dobavna razprava. C. kr. trgovsko ministerstvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo na borzi v Bruslju v kratkem vršila ponudbena razprava za dobavo lesa, katerega potrebujejo belgijske državne železnice. Približna dobavna vrednost znaša 448.574 35 frankov. Založiti je razne kavoje. Za natančnejša pojasnila se je obrniti na pisarno gospoda de Rudder, Administrateur des Voies de Travaux, Rue de Louvain Nr. 11 v Bruslju in na pisarno Commission de réception du matériel de la voie, Rue d'Italie Nr. 32 v Bruslju.

Surovost. Na dan Sv. Rešni. Telesa priredile so društvenice pevke »Marijine družbe« romanje na Sv. Goro. Ko so se vračale popoldne s Sv. Gore skozi Solkan domov in so mirno šle mimo neke krčme, nahajajoče se blizu pošte, usulo se je iz te krčme skozi okna nanje vse polno najsurovejših zabavljic in grdi, umazanih psov. Te zabavljice in psokve izvirale so od nekih mladeničev, ki so se nahajali takrat v krčmi ter so s tem pokazali, da so mnogo surovejši od najprostejših pastirjev, živečih v skrajnih gorskih kotih, čeravno žive blizu mesta, kjer bi se lahko naučili nekoliko olike. — Lepi so ti sadovi novodobnega napredka. Prišli smo torej tako daleč, da da se niti mirno po cesti idoč ljudje ne puste več pri miru. Da, da, žalibog, da se barabstvo med našo mladino vedno bolj in bolj širi. »Soča« se v resnici lahko ponaša s svojimi vspehi.

K zvezi slovenskih pevskih društev je pristopilo dne 9. junija (13. zbor) tudi »Dolenjsko pevsko društvo« v Rudolfovem. Osnovni odbor zveze prosi ona slovenska pevska društva, katera do sedaj o svojem pristopu k zvezi še niso sklepala, da jim prej o pristopu sklepajo in eventualni pristop osnivalnemu odboru v Ljubljani naznani. Odposlanci pevskih društev, kateri so do sedaj k zvezi pristopili, se zberó dne 5. julija v Ljubljani na ustanovno skupščino.

Z nožem v prsi. V deželno bolnico so pripeljali 42 let starega delavca Marka Smoleja iz Sinja. Dne 15. t. m. se je pred neko gostilno v St. Petru na Krasu sprl z nekim drugim delavcem, kateri ga je v prepiru sunil z nožem v prsi in ga nevarno ranil.

Radovljici je pri okrajnem sodišču ušel iz zaporov Anton Družnik vulgo Lenčkov Tone, proti kateremu se vrši preiskava zaradi hudodelstva ropa.

Stajerske novice. Tečaje za učenje nemškega jezika ustanove v Gradcu. Pristop bodo imeli odrasli ljudje, ki še ne razumejo nemščine. To je najnovejši poskus graških germanizatorjev. — Telovadni klub se je ustanovil v katoliškem rokodelskem društvu v Gradcu. 21. t. m. priredi klub javno telovadbo. Slično napravo toplo priporočamo ljubljanskemu katoliškemu rokodelskemu društvu! — Shod stajarskih agrarcev se bo vršil dne 5. julija v Gradcu. Izmej Slovencev sta na oklicu podpisana dežel. odbornik g. Fran Robič in dežel. poslanec Hočevar. — Neresnična vest. Vest, da je bil pri nemirih v Varaždinu ustreljen stotnik Kanc iz Maribora, se ne potrjuje. Stotnik Kanc je živ in zdrav. — Sam o m. r. V Gratiweinu se je radi nesrečne ljubezni utopila dekla Marija Krobath. — Vojak pobegnil. Bivši narednik Karol Cvetko 47. pešpolka je pobegnil iz garnizijskega zapora. Cvetko je sedaj že drugič dezertiral. — V strahu pred kaznijo je skočil v Gradcu v Muro učenec ljudske šole Kahapka. Dečka so še živega potegnili iz vode.

Nenavadnega ptica ustrelil. V terek neki večeru je priletel v Spodnjo Idrijo proki neznan ptič. Lovci Matija Burnik mu je kmalu pokazal, da nima tod domovinske pravice. Kako se ptica imenuje, se

ne ve. Kakor so jo opisovali, mora biti kaka močvirna ptica, morda siva čaplja, ali polojnik. Ima rdeče 40 cm dolge noge, 25 cm dolg kljun, s stegnenimi peruti meri skoro 2 m, život pa je čisto droban in glava majhna na dolgem vratu. Skoraj gotovo je zašla v naš kraj z Ogrskega, kakor se večkrat zgodi.

Šivilje stavkajo. V nedeljo so se zbrale goriške šivilje k seji in so zahtevale osemurni delavnik ter prvi majnik kot praznik. Ker se niso hotele delodajalke ukloniti tem zahtevam, sklenile so šivilje, da hočejo štrajkati. Kakor čujemo, ni bilo vojaštvo zaradi tega konsignirano.

Ponesrečeni cerkovnik. Josip Pavšič, cerkovnik iz Bizovika, se je včeraj pri cerkvi Božjega groba v Stefanji vasi ponesrečil. Padel je raz cerkvene strehe tako nesrečno, da bo težko okreval. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

Begun, ki se je sam predstavil. Te dni se je predstavil goriški vojaški oblasti neki gospod, ki pa ni hotel povedati kako se zove, in ji je povedal, da je že pred sedmimi leti pobegnil od ljubljanskega pešpolka št. 17. Dosedaj nahajal se je baje v Milanu, odločil se je pa, da hoče zadostiti svoji vojaški dolžnosti, in se je zaradi tega tudi predstavil. Isti dan pa je begun obolet in poslali so ga v bolnišnico.

Kamniška koča. Na Kamniškem sedlu med Planjavo in Brdco gradi kamniška podružnica »Slov. planin. društva« v visokosti 1879 m svojo planinsko stavbo. Les se že obdeluje in vlači na gradbeni prostor. Koncem letošnjega poletja bo stavba izgotovljena. Kamniška koča bo vsem turistom v Savinskih planinah velike važnosti.

Usnjarija. V večjem mestu Spodnjega Štajerja je poslopje, urejeno za usnjarijo, kjer se je že nad 40 let izdelovalo usnje, na prodaj. Potrebni kapital okrog 25.000 gld. Natančnejša pojasnila daje »Slov. obrtno društvo v Celju«.

Slavnost ognjegascv na Ježici. Nepozabljiv ostane Ježici dan 14. junija tega leta, bil je prav domači praznik. Ta dan so namreč cerkveno blagoslovili gasilni dom in vse gasilno orodje. Ob 1 uri popoldne prično prihajati k slavnosti povabljeni požarne brambre; prihitelo je k slavnosti 12 požarnih društev in sicer iz: Ljubljane, Viča, Šiške, St. Vida, Mengša, Gamelj, Tacna, Komende, Stepanje vasi, Most, Notr. Gorice, Domžal. Domžalska godba sprejema dolele ognjegasce in jih vpeljuje k zbiralšču: k »Alešu«, kateri se prostovoljno pridruži še Mengška godba. Po 2. uri nastopijo vsa društva pot k župni cerkvi k litanijam in po končanem opravilu izvrši se cerkveni blagoslov gasilnega doma in gasilnega orodja, kateri slavnosti prisestvuje gosp. sosed črnuški župnik. Pred blagoslovom nagovori domači gospod župnik društva ognjegascv in preobitno zbrano množico ter v krasnih besedah razloži pomen dneva, pomen slavnosti, pomen ognjegasnih društev in njihovo bratoljubje, ki stavijo v pomoč bratu s svojim pozdravom »na pomoč!« v nevarnost svoje zdravje in svoje življenje, in navdušeno pozdravi domače: Ježiško novo ognjegasno društvo ter izreče pohvalno, da si ognjegasci v svojem bratoljubju in svoji požrtvovalni srčnosti prosijo pomoči tudi pri Vsemogočnem, ki bode zanesljivo delil društvom svojo pomoč in svoje varstvo; domači pevski kor je pa zapel pod vodstvom svojega pevovodje, gospoda nadučitelja Antona Ziberta kaj čvrsto: »Po-bratimija«. V krasnem sprevodu z dvema godbama se pomika sedaj vsa množica k veselici na »Alešov« vrt. Velik prostor — danes premajhen; potreba točna, kuhinja izborna, vino »Alešovo« je pa itak znano; in vsa preobitna množica se je po domače prav izvrstno radovala.

Krapje na Murskem polju. Od kar je ob Vuzmu skopnel sneg, pri nas ni dež namočil zemlje, le od časa do časa so poskropile male rosice. Sedaj je na Telovo popoldne zopet malo podežilo, tudi sledeči petek nekoliko, a zvečer v petek se je vili ploha v tolike množini, da voda ni utegnila sproti otekati ter je zaostajala po dvoriščih in sploh po zemlji.

Stročjaves pri Ljutomeru. Tukajšnji kmet Vrščič je imel sina — jedinca v kmetijski šoli v Grottenhofu pri Gradcu. Učenec je oni dan po nesreči padel baje v neko mlako in utonil.

Slovenjigradeč in 10. dan majnika. Minolo sobota je godoval veleč. gospod Anton Jazbec, knezoškofovski svetovalec in župnik v Slovenjigradu. Imenovanje se je narodil v Zrečah dne 10. maja 1837 kot sin tamošnjega učitelja. Velik del mesta Slovenjigradeč je pogorel 10. maja 1811, tudi letos dne 10. maja, t. j. ob rojstveni obletnici župnikov.

Nesreča pri streljanju. V Biljah imeli so v nedeljo cerkveno slovesnost. Streljali so pri tej priliki tudi s topi. Med onimi, ki so streljali, bil je tudi 27letni France Čuk. Pri petem strelu se je vžgal topič Čuku v rokah in mu je odtrgal mezinca na levi roki ter mu sploh strašno raz-



mesaril levo roko. Čuka so prepeljali v go-  
riško bolnišnico.

## Ljubljanske novice.

Baron Hein je s svojo gospo soprogo  
danes dopoldne odpotoval na Dunaj.

Veselica na korist Prešernovemu spo-  
meniku v „Zvezdi“. Piše se nam: Nekaj iz-  
rednega in velikanskega za Ljubljano in  
Slovence bo prireditev te veselice in nje ob-  
seg. In nekaj izrednega bo tudi program in  
seve tudi užitek. Če se pomisli, da delujeta  
za to veselico dva močna odbora — moški  
in ženski — z odličnimi narodnjaki in na-  
rodinjakinjami na čelu, razen teh pa vsako-  
vrstni pododseki, je umljivo samo po sebi,  
da se priredi dne 5. julija t. l. v ljubljanski  
„Zvezdi“ nekaj velikanskega. In ta dan do-  
poldne ima „Zveza slovenskih  
pevskih društev“ svoj občni  
zbor in je ob enem praznik slovenskih  
apostolov ss. Cirila in Metoda. Vse to bo v  
lepi harmoniji tekmovalo in se družilo za  
narodno stvar, ki je pri nas zelo — pod-  
pore potrebna. Petje močnih pevskih zborov,  
muzikalični programi dveh godb, ljudske  
igre, šaljive točke, igre in več drugega po-  
dobnega bo občinstvu na izbiranje za za-  
bavo in kratek čas. Umeje se samo po sebi,  
da bo „Zvezda“ ta dan za promenado za-  
prta.

Abiturijentski koncert. Tukajšnji učiteljski abiturijenti in abiturientje prirede  
sredi julija v »Narodnem domu« abiturijent-  
ski koncert in veselico. Koncert obeta biti  
zelo zanimiv, program je jako raznovrsten.  
Zato opozarjamo že sedaj slavno občinstvo  
na ta koncert, katerega naj se udeleži v  
kar najobilnejšem številu in tako pokaže  
svoje simpatije odhajajočim učiteljskim abi-  
turijentom.

Spomeniki v Ljubljani. Tujec v Ljubljani  
ne najde veliko spomenikov, — ker jih ni.  
Se ti, kar jih imamo, so pa neznatni in več  
ali manj skriti. Radetzky v »Zvezdi«, Radetz-  
ky pred tirolskim gradom, Vodnik pa Ana-  
stazij Grün — to je vse. Zdaj se ima tudi  
v tem oziru v Ljubljani v nekoliko oživetih:  
Valvazor pride pred deželni dvorec (?) Pre-  
šeren pred »Narodni dom« (?) ali v »Zvezdo«  
in cesarjev spomenik v novi park pred ju-  
stično palačo. Na »instalacijo« čakata potem  
še Jurčič in dr. Janez Bleiweis, pa bi bilo  
že nekaj pokazati. Počasi gre pri nas ta reč  
naprej; ko bi ne imel »vsak deseti človek«  
svojega društva, bi bili Slovenci na Kranj-  
skem že v marsikaterem oziru malo bolj  
spredaj! — Tistih 110 narodnih društev v  
Ljubljani je — nezmisel, denar pa, ki se za  
nekatera izda, potrata.

Pivec v zadregi. Delavec Mihael Mizerit  
prišel je včeraj z nekim tovarišem v go-  
stilno »pri Angeljnu« v Kolodvorskih ulicah,  
kakor je dejal na povabilo tega svojega to-  
variša. Le ta je naročil piva in jedi in je  
potem, ko se najedel in napil, odšel, ne da  
bi plačal sli se spet vrnil. Mizerit je čakal  
na svojega tovariša in ker ga ni bilo od-  
koder, je tudi hotel oditi. Natakarija pa je  
zahtevala plačilo in ker Mizerit ni imel ni  
novčiča pri sebi, da bi plačal ceho za se in  
za svojega tovariša, ga je natakarija dala  
aretovati.

Z rešilnim vozom. Včeraj popoldne je  
pred škofijo meetni ubogi Jurij Podboršak  
stanujoč na Karloški cesti št. 7 v pijanosti  
padel na hodnik in se na glavi tako pobil,  
da so ga morali z rešilnim vozom pripeljati  
v bolnico.

V Ameriko. Danes ponoči odpeljalo se  
je z južnega kolodvora 107 oseb v Ameriko,  
87 s Hrvaškega in 20 s Kranjskega.

Prijeta dekla. Danes dopoldne prijel je  
neki detektiv brezposelno deklo Evo Skri-  
bulo iz Zaprešiča na Hrvaškem. Skribula je  
služila v početku tekočega leta v Ljubljani  
in je pri raznih strankah pokradla perila.  
Tako je vzela Sidoniji Sekreg v Strelških  
ulicah št. 3 obleko in perila v vrednosti za  
30 kron. Po tatvini je bila pobegnila iz Ljub-  
ljane, a ker se je sedaj vrnila, so jo spo-  
znali in prišli. Policija je prijeto tatvico iz-  
ročila deželni sodniji.

Na južnem kolodvoru je delavec Ferdi-  
nand Lerschbacher, stanujoč v Jenkovih uli-  
cah št. 5, pri prevažanju blaga iz vagona v  
skladišče na stopnjicah spodrsnil in padel  
ter se pri tem na hrbtu precej poškodoval.

Tatvina Mariji Klopčič, postaloici na  
Cesti v Mestni log št. 27, je dne 15. t. m.,  
ko je bila z doma odsotna, neznan tat ukra-  
del z dvorišča mladega prašiča.

Izgubljeno. Neki častnik je izgubil vče-  
raj v mestu ali pa med vožnjo iz Ljubljane  
v Trbiž s srebrnom okovano denarnico, v ka-  
teri je imel 5 bankovcev po 100 K. — Na  
sv. Petra cesti je bila včeraj zvečer izgub-  
ljena črna, usnjata denarnica s svoto 50 K.  
— Hlapec Alojzij Ilovcar, stan. na Dunajski  
cesti št. 60 je izgubil včeraj zjutraj na poti  
od St. Jakobskega trga po Florijanskih ulicah  
in po Karloški in Dolenjski cesti do Do-  
lenjskega kolodvora srebrno uro s kratko  
srebrno verižico. — V Lattermanovem dre-  
voredu je izgubila neka dama črno usnjato  
ročno torbico, v kateri je imela otročje hlače,  
robec, škarje in denarnico s vsebino 8 K  
80 vin.

Železni most čez Gradaščico je ravnokar  
dodelan. V soboto 12. t. m. je bil že za ves  
promet odprt. Most je trpežen, zlasti močne  
in debele traverze jamčijo najmanj za 200-  
letno dobo. Pri tej priliki se nam vrva  
vprašanje: Kako dolgo bo naša z bajoneti  
našemu mestu tako radodarna deželna vlada  
pustila stati še stari in trobljivi  
erarični most pri sv. Jakobu? Tu pa baron Hein in njegov stavbni sveto-  
valec ne pokažeta svoje modrosti! Ta most  
je za Ljubljano škandal!

Gost iz prisilne delavnice. Dne 12. t. m.  
prišel je h kočarju Antonu Valentinu v  
Hauptmanci št. 11 neki obrli 30 let star po-  
stopač, ki se je dva dneva zadrževal pri  
njem. Ko je odšel, vzel je seboj srebrno  
žepno uro. Postopač je sam pripovedoval,  
da je ušel iz prisilne delavnice in da je doma  
v Komendi pri Kamniku.

Vajenec pobegnil. Vajenec Božidar Kvet  
ukradel je včeraj stolarskem pomočniku  
Francišku Mihijelu na Sredini št. 18 iz kov-  
čega 30 kron, na kar je popustil svojega  
mojstra in pobegnil.

Konj splasil. Včeraj popoldne okoli 2.  
ure se je na Marije Terezije cesti splasil  
hlapec Francišku Travnu iz Vižmarjev konj.  
Dirjal je na Dunajsko cesto, kjer je na elek-  
trični cestni železnici spodrsnil in padel.  
Hlapec je ves čas držal konja za vajeti in  
tekel z njim. Ko je konj padel, je potegnil  
tudi hlapec za seboj, da je padel in se ne-  
koliko poškodoval. Konj je na sprednjih  
nogah poškodovan.

## Novice iz Amerike.

§ Naši rojaki v Ameriki. V Pueblo,  
Colo., se je poročil g. Etvard Virant doma  
iz Želimlja na Dolenjskem z gđ. Ančko  
Šuklje iz Lokvice. Vsredo je obhajal enako  
srečni dan po vsej Coloradi dobro znani  
rojak g. Josip Majer iz Žužemberka z gđ.  
Uršulo Vovk iz Slivnice. Umrli je g. Jakobu  
Pečavar dva in pol leta stara hčerka. Tudi  
g. A. Koemanu umrlo je prvorojeno dete  
dne 18. maja. V Hibbingu, Minn., so obha-  
jali ženitovanje g. Fr. Medveda, doma iz Za-  
tičine na Dolenjskem, ki je sklenil zakonsko  
zvestobo z gđ. Katarino Bižal, doma iz  
Poljan pri Kolpi, tudi na Dolenjskem. Dne  
24. maja so pa ondi spremili k večnemu  
počitku rojaka Janeza Mulca, doma iz mesta  
Lož na Notranjskem. Rajnik je bil le kacin  
6 mesecev v tej deželi in je umrl na vnebo-  
hod za pljučnico po kratkem bolehanju v  
odotni bolnišnici, v starosti nad 40 let.  
Doma zapušta ženo in par otrok. Minuli  
teden so bili v jeliški cerkvi poročen:  
John Ancl z gospodičino Nežo Krašovec in  
John Tomec z gospodičino Barbaro Žugel.  
— Na bolniški postelji je zdaj več mladeži  
v Jolietu: Marija Simončič, hči Johna Simončič;  
Franc Težak ima vročinsko bolezen in 10letno  
hčerko Johna Suklje muči pljučnica. V bol-  
nišnico so pripeljali pred par dnevi Nežo  
Voljan iz Iadane. V bolnišnici v Pueblu je  
precej nevarno bolan g. France Prince, po  
domače Jerka. Pred dvema tednoma so pri-  
peljali tje iz Sopria g. Fr. Zupančiča, doma  
od Litije. Noga je zlomljena, ali se hitro  
celi. G. Miha Staro, doma od Primorja, ki  
je delal pri San Carlos, povrne se kmalo  
na svoj posel. — V Bradley, Ill. je strela  
udarila v hišo našega rojaka John Drašlerja,  
ko je mož baš odobedoval in se vrnil zopet  
na posel. Njegova soproga je ravno stala z  
dveletnim otrokom pod podstrešjem, ko je  
zdajci treščilo in udarilo komaj dva čevlja  
od nje, in kar čuditi se moramo, da se ni  
prav nič škode zgodilo niti ženi in ne otroku!  
Hiši je raztrgalo le vogal.

§ Slovenska umetnika v Ameriki.  
Ameriška „Nova Domovina“ piše iz Minne-  
apolis Minn.: „Slovenci v Ameriki smemo  
biti res ponosni na umetnika gosp. Ivana  
Jagra in njegovo soprogo gospo Selmo  
E. Jager. O g. Jagru smo zagotovljeni, da  
si pridobi še občeameriško priznanje. Me-  
seca aprila sta imela naša umetnika na št.  
pavelski umetnoobratniški razstavi vsega sku-  
paj devet števil razstavljenega in je imel  
o ti razstavi št. pavelski dnevnik „Dispatšch“  
notico, ki jo na koncu te notice objavimo,  
katera dokazuje, da nismo Slovenci nikjer  
zadnji, kot sami radi mislimo, če se le kaka  
nevšečna zgaga pred nami zarepenči. Umetno  
obratniško društvo „Art Workers Guild“ je  
obadva umetnika imenovalo častnima čla-  
noma, dasiravno ju člani ne poznajo po ob-  
razih. Zastopala sta umetnika našo sloven-  
sko moderno individualnost. — Razstava umetno  
klečkanih in šivanih originalnih kompozicij v  
čipkarstvu v Milwaukee in v Madison (drž. Wiss.) v aprilu me-  
seca je bila tudi zastopana po gospej Jagrovi  
in so došla njenim dosedaj v teh krajih ne-  
znanim umetniškim tehnikam mnogobrojna  
pismena priznanja. — O st. pavlski izložbi  
pravi st. paulska Dispatch: „Sta še dva druga  
oddelka, pri katerih obiskovavci postajajo  
dalje časa. Eden je majhna zbirka črtežev,  
med temi arhitekturnih in drugih načrtov  
g. Ivana Jagra iz Minneapolisa. G. Jager je  
nadarjen arhitekt in njegovi kovinorezi, lesore-  
zi in slovanski (i. e. slovenski) okraski nas  
spominjajo gotovih posebnih starih načinov  
ročnega tiska (hand printing) in ornamentike,

ki se ravno sedaj posebno oživlja. V čip-  
karstvu in izborni finih klečkanih kompo-  
zicijah gospe Selme E. Jager je videti enaka  
skrbnost za podrobnosti in umetniško do-  
vršenost, popolno drugačno, nego jo opazu-  
jemo v ameriških šolah. Njeni čipkarski iz-  
delki v drugi sobi so posebno vredni opa-  
zovanja.“ — Od srca čestitamo našima umet-  
nikom in želimo prav posebno, da se bosta  
istotako udeležila naše slovanske umetniške  
razstave v Clevelandu na jesen, za katero  
se ravno sedaj pošiljajo našim slovanskim  
umetnikom povabila.

§ 200 000 oseb brez posla. Ceni  
se, da je v velikem New Yorku brez dela  
skoraj 200 000 ljudi vsled štrajkov raznih  
unij in vsled boja kontraktorjev zoper unije.  
Zadnja sobota je bilo iz teh vzrokov več  
kot 170 000 ljudi brez posla in k tem se  
jih je pridružilo še 20 000. Na teden imajo  
delavci 3 960 000 dolarjev škode.

§ Ubiti v eksploziji. Iz Pittsburga,  
Pa. poročajo 26. maja: — Stiri možje so  
bili ubiti in dva nevarno ožgana v rudniški  
eksploziji v Federal, Pa. Med imeni naha-  
jamo Jakoba Salorja (Zalar?) in Jos. Smuka,  
ki sta skoraj gotovo Slovenci.

§ 250letnica New Yorka. New York  
praznuje 250.letnico svojega obstoja. Patrio-  
tična slovesnost se je posebno svedeno ob-  
hajala v številnih cerkvah in tudi v rimsko-  
katoliških šolah. To so katoliške šole storile  
na posebno priporočilo msgr. Mooneya kot  
predsednika katoliškega šolskega odbora. —  
Dne 26. m. m. so praznovali učenci javnih  
šol in kakega pol milijona šolskih otrok  
se je udeležilo svedenosti. Zvečer je bilo  
mesto razsvetljeno.

## Dogodki na Hrva- škem.

§ Zagreb. Hrvatski sabor je danes skli-  
can. Včeraj so imeli zastopniki združene  
opozicije v saborski posetni sobi posvetova-  
nje glede nastopa v saboru. Sklenili so, pri-  
rediti najstrožje akcijo proti banu. Opozicija  
hoče izdati razglas, s katerim se pomilostijo  
vsi kaznjenci, ki so bili zaprti radi nemirov.  
Ako se jim to ne posreči tedaj hočejo na-  
stopiti z najskrajnejšimi sredstvi in zgodilo  
se bo iznenađenje.

Vatopnice k saboru so delili včeraj samo  
eno uro — in so jih dobili samo  
detektivi.

Odgovorni urednik „Srbobrana“ Be-  
njamin je bil aretiran.

Državni nadpravnik Van-  
caš je včeraj odšel v Varaždin, da prouči  
ondotne dogodke. Uradno je potrjeno, da so  
bili v Varaždinu štirje kmetje ubiti, deset pa  
pa težko ranjenih. Pri salvah je pal tudi  
neki stotnik.

Včeraj je bil uradno ob-  
veščen »Obzor«, da ne sme  
več izhajati, ako ni njegov  
urednik mož, ki se ga lahko  
toži, ne pa poslanec dr. M. Be-  
renčin, katerega ščiti imu-  
niteta. Zdaj je odgovorni urednik Crn-  
ković.

Včeraj so bili v Zagrebu obsojeni  
trije delavci na pet mesecev  
težke ječe, ker so dne 10. maja pre-  
pevali »revolucionarne« pesmi in ker so se  
ustavljali policajem.

Slavonija. V Oseku in vseh  
mestih Dolenje Slavonije so se po-  
javile velike demonstracije proti banu Khu-  
sen-Hedervaryju. Včeraj je došel tretji  
posebni vlak z madjarskim vojaštvom. Po-  
drobni vesti nam manjka, ker vojaštvo straži  
pošto in ne pustj vesti dalje. Na uredništvo  
„Narodne Obrane“ dohajajo vsi listi uradno  
odpiti.

Revolucija v Zagorju. Samo v  
mestih je 300 orožnikov, 500 vojakov peš-  
cev in 200 ulancev; skupaj torej 5.500 vo-  
jakov. Nato je še delujočih 1500 detektivov,  
stražnikov in gozdarjev s puškami. Vseh  
skupaj je tedaj 7000 oboroženih. Vo-  
jaštvo in orožniki pa so kljub tolikemu šte-  
vilu brez krovi. 13. junija so se godili v  
Vinici krašivi dogodki. Oblasti so  
krive, da je prišlo do krvavega boja med  
kmeti in vojaštvom. Narod se je z orožjem  
v roki napotil proti Vinici od štirih strani,  
vojaštvo pa v celi črti z nasajenimi bajoneti  
v hitrem koraku hitelo kmetom nasproti.  
Kmetje pa kot organizirani so od dveh strani  
napadli Vinico; druga oddelka kmetov pa  
sta odrinila proti Petrojancu in ga na-  
padla. V Vinici je prišlo do pravega boja.  
Ljudstvo je klicalo, naj se vojaštvo umakne,  
ker oni nimajo nič proti vojakom, oni se  
bore proti mažaronom. Pa vojaki so branili  
mažarone, razjarjeni kmetje so jeli metati  
kamenje in palo je par strelav — vojaki so  
nato dali salvo; na obeh straneh je mnogo  
ranjenih in ubitih. Število ranjenih in ubitih  
ni znano. Mažaroni pa postajajo, ko vedo,  
da so jim ure štete, še silnejši in brezob-  
zirnejši.

Drugi oddelek kmetov je odšel proti  
gradu Josipovića, znanemu mažaronu,  
kateremu so po noči razbili vsa okna. Nato  
je on odpustil svoje sluga, ker ga niso do-

bro čuvali. Ko so kmetje to čuli, so zopet  
napadli grad in vse demolirali. Josipovića pa  
je po noči na tihem odkuril v Budimpešto,  
svojo ženo pa je pustil doma. Kmetje so na  
to, ko so videli, da je sama žena doma, od-  
šli proti selu Stefanovu in udarili na  
vladnega kordašča blagajnika Mihalića.  
Ujeli so ga na strehi, potegnili so ga doli,  
položili ga na zemljo in ga pošteno premi-  
kastili. Bil je pozvan eskadron ulancev iz  
Čakovca, a niso mogli iti, ker so tudi ondi  
nemiri. Nato je bil pozvan en oddelek ulan-  
cev iz Zlatarja. Ko so ulanci odtodi odšli,  
so kmetje zapalili mažaronske farme in de-  
monstrirali.

Orožniki, ki so zasedli vrhove na gori  
Ivančici, so morali oditi v nižino, da poma-  
gajo vojakom pred napadi kmetov. Dalje je  
došel 12. junija bivši mažaronski zastopnik  
Halper v Varaždin in odločno zahteval  
od velikega župana Robide, da se poleg  
Zlatara od njegovega grada Zaizde vo-  
jaštvo odstrani, ker se več ne boji napadov  
kmetov, ker ni več mažaron, marveč pristaš  
opozicionaleev.

Iz Zagorja dohajajo vsak dan bolj resne  
stvari in nadejati se imamo še hujšega. Kdor  
hoče iti v Zagorje, se mora legitimirati.

Izdali so zopet dva proglassa in sicer  
enega za Varaždin, drugega za okolice.

## Dogodki v Srbiji.

### Deputacija po kralja.

Iz Beograda je odpotovala po novega  
kralja deputacija 24 odličnih Srbov in trije  
častni častniki.

### Izjava novega kralja.

Peter Karagjorgjević je na poročilo, da  
je izvoljen kraljem, odgovoril: »Sijajni do-  
kazi udanosti mojega dragega naroda, moje  
drage armade in patrijotične vlade so me  
globoko ganili. Iz globočine svoje srbske  
duše zahvaljujem se usodi, ki mi je dolo-  
čila, da po milosti božji in volji ljudstva  
zasedem prestol svojih slavnih prednikov.  
Vas, gospod ministrski predsednik in Vaše  
tovariše prosim sprejeti moje kraljevsko pri-  
poznanje in zagotovilo moje posebne dobro-  
hotnosti. Peter.

Na srbski narod je izdal novi kralj pro-  
klamacijo, v kateri se zahvaljuje ljudstvu,  
da hoče sprejeti tradicije njegovih prednikov,  
in izjavlja, da bo, zvest tem tradicijam, vo-  
di državno krmilo, spominjajoč se posebno  
svojega očeta. Novi kralj daje svojo besedo,  
da je vse, kar se je zgodilo zadnjih 40 let, po-  
zabil in da proti nobenemu svojemu na-  
sprotniku ni gojil sovražstva. Spoštoval bo  
pravice vseh uradnikov in nastavljenecv, ka-  
tere opozarja držati se zakona ter jih vabi,  
da zopet prično s poslovanjem.

### Potovanje Petra I. na Srbsko.

Kralj Peter I. odpotuje jutri zvečer s  
svojim švicarskim osobjem iz Ženeve preko  
Dunaja v Belgiam.

### Prvi obisk novega kralja.

je bil pri rodbini predvčeršnjim zavrlega  
predsednika ženevske republike Alfreda Di-  
diera. Ondi se je predstavil še kot princ.  
Ta obisk novega kralja pri rodbini pred-  
sednika republike je Petru I. pridobil  
v Ženevi zopet mnogo simpatij. V polo, ki  
je razpoložena v njegovem stanovanju, upi-  
sujejo svoje čestitke najodličnejše ženevske  
osebnosti. Kralj je izjavil, da zapušta Že-  
nevo z iskreno hvaležnostjo na ondi spre-  
jeto gostoljubnost in da bo vedno za to  
hvaležen Svici in Ženevi.

### Okrožnica vlastim.

Novo srbsko ministerstvo je izdalo vla-  
stim okrožnico, v kateri pojasnuje dogodke.

### Aleksander zblaznel.

Zdravniki, ki so konstatirali, da je bila  
lobanja kralja Aleksandra trikrat tako de-  
bela, kakor lobanja normalnega človeka,  
so izjavili, da bi kralj Aleksander v par  
letih zblaznel. Ze sedaj ni bil jasnega duha,  
vsled česar je postopal tako nasilno.

### Kdor drugim jamo koplje...

Kralj Aleksander je, tako dokazujejo v  
njegovi miznici lastnorodno pisani zapiski,  
nameraval Nikodemu Lunjevica 15. junija  
po pravoslavnem koledarju proglasiti svojim  
prestonaslednikom in ob enem proglasiti  
preki sod. Na podlagi prekega sode bi bilo  
številno oseb, med njimi sedanja ministra  
Avakumović in Živković, divizionar v Nišu  
Janković obsojenih na smrt. Ta  
kruti svoj načrt pa kralj Aleksander ni mo-  
gel izvršiti, ker so ga zarotniki prehiteli in  
— njega umorili.

### Plačilo morilcem?

Berolinski „Tageblatt“ poroča iz Rima,  
da so polkovnik Mašin in drugi zarotniki za  
svoje grozno delo dobili nekaj milijonov  
frankov plačila. Od koga pač. To je le za-  
vistno laško poročilo, ker Srbi ne marajo  
črnogorskega princa Mirka.

### Stoletnica dinastije Karagjorgjevićev.

Znamenito je, da ravno letos poteče  
100 let po ustanovitvi dinastije Karagjorgje-



vičev. Se pred žalostnim koncem dinastije Obrenovićev nameravali so nekateri srbski državljani naprositi kralja Aleksandra, da bi bil dovolil proslaviti stoletnico ustanovitve dinastije Karagjorgjevičev. Sedaj pa je naravno, da se ta stoletnica proslavi najslajnejše.

### Rumunski kralj

je po umoru imejiteljstvo 6. srbskega pešpolka odložil, ker so častniki tega polka bili prvi v zaroti.

### Izjava o prevratu.

Sotrudniku petrograjske »Novosti« je rekel srbski poslanec v Petrogradu, Novaković, da mir v Srbiji dokazuje, da je bil prevrat potreben.

### Kralj Peter bo pripoznan.

Časopisje je edino v tem, da bodo novega kralja Petra I. potrdile vse vlasti.

### Kaznovanje morilcev.

Glede kaznovanja morilcev pravijo ruske »Novosti«, da imajo vlasti moralčno dolžnost zahtevati izročitev morilcev kot mednarodnih zločincev. »Moskovskaja Vjedomosti«, »Svjete« in »Novosti« pravijo, da je prevrat na Srbskem notranja srbska stvar, a krvavo dejanje je zadeva vse Evrope.

### Poročilo očividca.

Neki beligranski meščan pripoveduje podrobnosti o krvavem dogodku: Ugodne noči me je vzbudil šum vojaških čet. Mislim sem, da so ponočno vojaške vaje, a ko so pričeli voziti po cestah topove, švignila mi je bliskoma v glavo misel, da se gode resnejše stvari. Hitro sem šel na ulico. Nasproti moje hiše je stal vojak, ki je ustrelil proti meni v zrak, hoteč me svariti. Vojaki so me ustavili. Vprašal sem jih, kaj se godi. Hladnokrvno so mi odgovorili: »Kralj bo umorjen«. Izmuhal sem se vojakom in hitel sem pred konak, kamor sem prišel zajedno s častniki različnih polkov. Iskal sem svojega nečaka častnika. Zelo se se čuli strelji. V jasni mesečini sem videl, kako so častniki privlekli generalnega adjutanta Lazarja Petroviča, ki se je vrgel na kolena in kleče prosil milosti. Neki častnik mu je dejal: »Šestkrat si ustrelil name, a me nisi zadel, ako pa jaz ustrelim nate, si takoj mrtev. Ne bomo te ustrelili, ako nam poveš, kje je skrit kralj.« Petrovič je obljubil pokazati kraljevo skrivališče, nakar so častniki odšli z njim v poslopje. Kakor sem pozneje izvedel, poskušal je Petrovič zarotnike zvoditi na napačno sled, valed česar ga je eden zarotnikov ustrelil v čelo. V poslopju so zarotniki kralja dolgo časa iskali zaman. Že je eden zarotnikov predlagal, naj razstrele konak s topovi v prah, ko je zaklical neki vojak pred konakom: »Ondi se premika neko zagrinjalo pri oknu!« Eno minuto pozneje so zarotniki našli kraljevo skrivališče. Vrata v skrivališče so zarotniki razbili z dinamitom. Pri tem sta bila ubita Naumović in Milčević. Kralj in Draga sta bila skrita za nekim zagrinjalom. Aleksander je najprej pogumno stopil pred častnike in zaklical: »Proč, ali menite, da sem Milan, da se bom bal par častnikov«. Skoro je postal drugih misli in dejal, da hoče ugoditi željam častnikov, ako puste njega in kraljico pri življenju. Dobil je odgovor: »Lažnjivec, kakoršen si ti, nima častne besede.« Kralj je kraljico strastno objel, v tem trenutku pa so častniki ustrelili. Kralj je oblit s krvjo nekaj časa bežal po sobi, nakar se je mrtev zgrudil. Častniki niso bili oboroženi samo z revolverji, ampak tudi z dinamitnimi patronami.

Mej tem so drugi častniki šli nad pripristaje kralja Aleksandra. Minister Marković je prosil, naj mu puste življenje, častniki so mu pa odgovorili: »Človek, ki je poljubil Dragi pantofelj, ni vreden življenja.« Nato so ga ustrelili. Minister Milovan Pavlovič se je zarotnikom hlabro ustavil. Ko so mu postrelili desno roko, streljal je nanje z levo roko. Njegova žena, ki je stala poleg njega, ni bila ranjena. Zarotniki so streljali le v ministra. Častniki so odgovorili onim, ki so jih opominjali na prisego zvestobe: »Kralj je prelomil prisego na ustavo, zato je odvezal naše prisoge.« V usodni noči je bilo 12 oseb mrtvih, dve osebi težko ranjeni, tri pa lahko ranjene. Vsi drugi podatki so pretirani.

Ko so se pa 22. marca po pravoslavnem koledarju nekateri ljudje uprli nasilnosti Aleksandrovi, je bilo valed pristiska kraljice Drage 74 oseb ustreljenih. Njihova trupla so bila po noči pokopana, nihče ne ve kam. Ko so stariši umorjenih ljudi prišli v konak vprašati, kam so dejali trupla njihovih otrok, zapovedala je Draga, naj se jih pretepe in vrže na cesto.

Popolnoma neresnično je poročilo, da bi so bila garnizija v Nišu uprla novi vladi.

### Poveljnik v civilni obleki.

Bivšega kraljevega adjutanta Colareviča, katerega je kralj Aleksander odpustil, so častniki takoj po umoru imenovali za divizijskega poveljnika. Colarevič je svojo uni-

formo v jezi sežgal in je torej vojaštvo usodnega jutra sicer vodil sedeč na konju, a v civilni obleki.

### Po umoru zajutrek.

Neki uradnik iz Beograda piše na Dunaj: Kraljica Draga se je najprej skrila pred zarotniki v skrinjo s sadjem. Polkovnik Mašin je prvi sprožil strel nanjo. Po umoru so zapovedali častniki dvornemu kuharju Staraku, da pripravi takoj za 300 častnikov za jutrek. Častniki so po zavzitem zajutreku odprli dvorne kleti, iz katerih je bilo vino skoro popito.

### Črna gora za Petra I.

Proklamacija Petra Karagjorgjeviča kraljem Srbije je knez, knežja rodbina in narod vsprejel z velikim navdušenjem. Streljalo se je iz topov in zvonovi so zvonili. Glasbe so svirale po ulicah, ki so bile v zastavah in razsvitljene. Knez je imel do naroda nagovor, v katerem se je pohvalno spominjal čednosti in hrabrosti slavnih pradedov Karagjorgjevičev, a je ob enem obsojal način, po katerem je kralj Aleksander našel konec svojega življenja.

### Pomiloščenja v Srbiji.

Izdan je od vojnega ministerstva srbskega odlok, s katerim se pomiloščuje 64 častnikov, ki so bili zadnji čas obsojeni v ječo zaradi razžaljenj, storjenih proti umorjeni kraljici Dragi in njenemu bratu Lunjevici.

Se ena vest o umoru. Neki višji srbski častnik prišaš Aleksandrov, ki je pobegnil v Turn Severin, pripoveduje, da kralj Aleksander ni mislil, da bo umorjen. Prva krogla ga ni zadela, nato ga je pa zadela cela salva. Draga je branila kralja s svojim telesom in je prosila glasno za milost. Kri je častnike podivila. Streljali so še v Drago, ki je bila že davno mrtva.

Se en umor. Iz Šabca se poroča, da so ondi vojaki umorili majorja Nikolića, ki je ustrelil nedavno zarotnika Alavantića, prišaša Petra Karagjorgjeviča.

Srbski vrednostni papirji se, kakor poročajo nekateri listi, na borzah dvigajo.

Zahvalnica v belegrajski katedrali. Včeraj je bil v belegrajski katedrali slovesni »Te deum« povodom srečno izpale izvolitve kralja. Navzoče je bilo poleg ministrov vse uradništvo. Solčeno se je opazilo, da so imeli častniki 6. pešpolka častno mesto poleg ministrov. Metropolit je dejal: »Dažela je prestala hude čase. Bog je srečno uredil, da sedaj prihaja nov vladar, nečak onega hrabrega junaka, ki si je za Srbijo pridobil toliko zaslug.« Zaključil je svoj govor z besedami: »Ne imenujmo nikdar več imen onih, ki so sramoto prinesli našemu narodu. Oni so mrtvi, njihova imena so izginila in v tem je pomirjenje za bodočnost.«

Novi kralj v zadregi. Peter I. je te dni dobil cele kupe prošenj za miloščino. Te prošnje se vedno bolj množe. Zanimivo je, da mu je neki ameriški milijonar ponudil svojo hčer v zakon ter mu pisal, da mu da velikansko doto.

### Pomembna izjava ruskega lista.

»Novoje Vremja« priporoča vlastim, naj se s pripoznanjem novega kralja nikar ne prebite. Peter Karagjorgjevič more se le s tem znebiti suma, da ni solidaričen z morilci, ako morilec postavi pred sodišče.

Venec Petra I. Na krsto ravnokar umrlega predsednika ženevske vlade je novi srbski kralj polčlil venec s trakovi, na katerih je napis: »Peter I.«

Ruski car je baje novemu kralju poslal jako iskreno brzojavko.

Svoboda časopisja hoče na Srbskem uvesti, kakor zagotavlja novi kralj.

Nobene dvorne žalosti ne bo za umorjeno srbsko kraljico ne na avstrijskem ne na ruskem dvoru.

### Morilci prosti.

V dunajskih diplomatskih krogih je to-le mnenje: Ker je skupščina pred volitvijo novega kralja imela suverenovo moč in je odobrila pomiloščenje vseh političnih zločincev, je s tem opustila tudi morilce kralja Aleksandra in niti novoizvoljeni kralj nima pravice spreminjati kaj na splešni amnestiji, katero je izdala nova vlada z odobrenjem skupščine.

### Zapuščina umorjenega kralja in kraljice.

Londonski »Daily Telegraph« javlja, da sta bila kralj Aleksander in kraljica Draga zavarovana pri neki belgijski in pri neki holandski zavarovalni družbi za dva milijona frankov. Polovico od tega dobe sestre kraljice Drage, polovico pa kraljica Natalija. Srbska vlada je konfiscirala samo ono premoženje in dragocenosti kralja in kraljice, ki je bilo najdeno na Srbskem, inozemske banke pa nočejo izročiti depotov drugim nego praviim dedičem. Od neke belgijske banke so dobile sestre kraljice Drage 600.000 fr. kraljičinih depotov.

Sestre kraljice Drage so obolele in leže v Belemgradu v po-

stetli. Stražijo jih častniki, ki so se utaborili v salonu njihove hiše. Vojaki stoje pred vrati in pred stanovanjem. Sestre ne smejo nikogar sprejeti. Položaj vseh treh sester je obupan. Niti vinarja denarja nimajo, hrano pa dobivajo na državne stroške. Iz Srbije jih za sedaj še ne puste.

Vdove in sirote častnikov, ki so padli v usodni noči v konaku, je včeraj sprejel novi vojni minister v avdienciji. Vdova ministerskega predsednika Markoviča je bolna in ni mogla priti. Minister je zagotovil vdove in sirote državne pomoči.

Nasprotnik Karagjorgjevičev. Iz Beograda se poroča, da je general Velimarković dobil dovoljenje živeti zunaj dežele. Velimarković je bil eden vodij, ki so pregnali kneza Aleksandra Karagjorgjeviča iz dežele.

Srbska vlada in skupščina novemu kralju. Brzojavka, s katero je ministerski predsednik Avakumović kneza Petra Karagjorgjeviča obvestil o izvolitvi za srbskega kralja, slove: »Peter Karagjorgjevič. Zaveva. Ravnkar Vas je narodna skupščina v svoji skupni seji izvolila za dednega kralja srbskega. Ko Vas srbska vlada obvešča o tem dogodku, si šteje v čast, da Vam pokloni svoja najiskrenejša voščila z željo, da napoči naši domovini pod vladu vnuka slavnega Karagjorgjeviča prvega osvoboditelja Srbije, doba srečne in slavne bodočnosti. V ime vlade: Avakumović.« — Brzojavka predsedstva skupščine in senata se glasi: »Knez Peter Karagjorgjevič Zaveva. Narodno ljudsko zastopstvo kraljestva srbskega Vas je soglasno in z navdušenjem izvolilo za srbskega kralja. Podpisano predsedstvo si jemlje čast izreči Vam svoja najtoplejša in iskrena voščila.«

### Zadnje poročilo kraljice Natalije Aleksandru.

V miznici kralja Aleksandra so dobili odgovor njegove matere na kraljevo vabilo, naj se Natalija vrne v Beograd. Odgovor se glasi: »Dokler Draga Mašin onečaja srbski prestol, nimam nobenega sina.« — Natalija.«

### Peter Karagjorgjevič glavari uporniške čete.

Pri uporih bosensko-hercegovskih kristijanov proti Turkom je sedanjí novi srbski kralj poveljeval uporniško četo 150 prostovoljcev. Imenoval se je Mrkunić S svojim denarjem je omislil svoji četi pušk in streliva in živel priprosto s svojimi ljudmi. V bojih s Turki se je boril kot lev in si ovel kot junaški poveljnik.

### Potovanje kraljice Drage v Francove vare.

Vesti, da je kraljica Draga nameravala potovati v Francove vare, niso resnične. Kraljica si sploh ni upala zapustiti Srbije, ker se je bala, da se pri njeni odsotnosti izvrši vstaja.

### Pretendenti na srbski prestol na Slovenskem?

Karagjorgjevič niso edini pretendenti na srbski prestol. Davno pred njimi je vladal Srbe rod Nemančev. Eden potomcev teh Nemančev je avstrijski častnik, eden živi v Carigradu, mnogo Nemančev je pa tudi po Slovenskem in ni izključeno, da so ti Nemančiči tudi potomci iz Srbije pobegle kraljeve rodbine Nemančev.

### Uradno naznanilo o umoru kralja in kraljice.

Skoro neposredno po izvršenem grozodejstvu je razposlal srbski zunanji minister srbskim zastopnikom v inozemstvu naslednje uradno obvestilo: »Povodom nekega rodbinskega razpora, ki se je pojavil v kraljevski palači, je bilo vojaštvo pozvano na pomoč, in v boju, ki je potem nastal, sta bila umorjena kralj in kraljica.« Po tem opisu se gre torej le za nesrečen slučaj, za katerega ne more biti nihče odgovoren. Poklicano vojaštvo je storilo le svojo dolžnost, ter se ne dá dognati, čegave krogije so zadele kralja in kraljico.

### Izpred sodišča.

#### Izpred deželnega sodišča.

Pisma odiral je pomožni poštni sluga Nande Pirc v Ljubljani, in sicer tak, ki so došla iz Amerike in je čutil, da niso prazna. To sledi iz dejstva, da je v treh slučajih poslal postreška štev. 13 k bankirju Mayerju in mu je prinesel enkrat 12 K, drugokrat 24 K in tretjič 30 K. Pirc je bil obsojen na štiri mesece težke ječe. — Ubegli prisiljenec. Lojze Steiner iz Hofkirchna na G. Avstrijskem je še le 22 let star, a je bil že enajstkrat, med temi osemkrat zaradi tatvine kaznovan in potem oddan v tukajšnjo prisilno delavnico, iz katere je že lansko leto enkrat pobegnil. Letos dne 27. aprila je delal z drugimi tukajšnjimi prisiljenci pri stavbi kmetijske posojilnice, a je še isti dan od dela pobegnil. Prišel je do kraja Gojzd pri Kranjškigori, kjer ga je orožnik ustavil. Temu je rekel, da se

piše France Šmid, da je mizar s Koroškega. Ker se mu je pa Steiner vzlic tej trditvi le sumljiv zdel, ga je aretirai in oddal sodišču v Kranjski gori. Tu so poizvedbe doznale, da je identičen z onim iz Ljubljane pobeglim prisiljencem. Ko ga je pa sodnik vprašal, kolikrat da je bil kaznovan, ga je to vprašanje tako razkačilo, da je sodniku zagrozil, da ga bode z razpelom udaril. Silovito se je obnašal tudi proti uradnim slugama, tako da sta ga morala ukleniti v železje. Prodajal je tudi svo obleko, katere je bila last prisilne delavnice in katere vrednost se je cenila na 34 kron. Sodni dvor ga je obsodil na deset mes. težke ječe. — »Glih za glih«, tako si je približno mislil Jožef Kosa, posestnik in tesar v Štefanji vasi, ko ga je Jaka Jerančič po zobeh z roko udaril, na kar ga je on dregnil z nožem v hrbet in v desno goranje stegno. Sodišče je Kosa obsodilo na 4 mesece težke ječe. — Skopščak poglavi udaril brez vsakega pravega povoda je zidar Jaka Mojskerc iz Bizovika dne 9. februarja popoldne Janeza Prepeluha in ga tekoče ranil, ko je šel s tovarišem Mulharjem mimo njega. Sodni dvor ga je obsodil na sedem mesecev težke ječe. — Nevarna groznja. Janez Pleško, delavec na Lukovici, je imel svoj čas lepo posestvo, katero so mu pa valed slabega gospodarstva prodali. Kupil je je na dražbi Tone Gregorin, katerega je valed tega Pleško čez vse sovražil. Dne 3. majnika je v sosedovi hiši zagrozil, da bo Gregorinu požgal, da bo morala iti vsa Podlukovica, v luč, sam se boče pa tbesil. Strah je bil tem veđji, ker je baje Neži Bonšč že požgal. Obsojen je bil na 10 mesecev težke ječe. — Zaradi pihuha sta se skregala 18letni Jože Markuta in 9letni Peter Križaj na Okroglem pri Podakarjevi hiši. Markuta je bil jezen, ker mu je Križaj kamenček mesto krajcarja v jace porinil, na kar ga je ta z roko tako v trebuh sunil, da se je moral takoj na bližno klop vleči. Obsojen je bil na tri tedne zapora.

Izpred mariborskega porotnega sodišča. Janez Mahoter viničar iz Sternenca je bil obsojen na pet let težke, z enim postom na mesec poostrene ječe, ker je viničarja Janeza Filipiča s čevljarskim krivcem tako sunil v vrat, da je Filipič skoro na mestu umrl. — Obdolžena požiga sta bila gostilničar Aleksander Senk in njegova gospodinja Ana Jelovšek, češ, da sta dvakrat zažgala gospodinjstvo poslopje, da bi dobila od zavarovalnice zavarovalnino. Pred porotniki sta bila oproščena.

Tržaško porotno sodišče je pričelo predvčeraj dop. drugo letošnje porotno zasedanje s kazensko razpravo proti 23letnemu Justu Tieni, težaku, 58letnemu Dominiku Švabu knjigovezu in 53letnemu Ivanu Masutti, dřevljarju. Vsi trije so iz Trsta. Otolženi so zločina poskušane tatvine v pravoslavni cerkvi v noči od 10. na 11. aprila t. l. V cerkev so prišli na sledeči način: Najprej so ulomili v zvonic in od todi so prišli na kor! S kora sta se Masutti in Tieni spustila po nalašč za to pripravljeni vrvi, dočim je Švab ostal na koku v svrhu, da jima je pomagal priti zopet na kor po vrvi. Ko sta bila v cerkvi, sta skušala najprej pobrati dragoceno kamenje z neke slike. A ker jima to ni šlo od rok, sta se spravila nad tabernakelj, katerega je Masutti odprl, a tu ni našel družega, nego same knjige. Potem sta vendar nabirala nekaj tu, nekaj tam, več raznih predmetov, mej temi zlati ostenzoriji. Vse skupaj, kar sta pobrala, je bilo vredno 1840 K. Porotniki so potrdili vsa stavljena jim vprašanja. Sodšče je prisodilo Masuttiju sedem, Tieniju šest in Švabu pet let težke ječe.

## Književnost in umetnost.

\* Zbor slovenske opere se za prihodnjo sezono deloma popolni z novimi pevci in pevkami. Oni pevci in pevke, ki hočejo vstopiti v operni zbor, dasi nimajo repertoira in dovelj glasbene izobrazbe, naj se oglašijo vsak dan od 7 do 8. ure zvečer v »Narodnem domu« v sobi »Dramatičnega društva« (I. nadstropje). Ko se oglasi zadostno število pevcev in pevke, se začne takoj p e v s k a o p e r n a š o l a. Ozlasila sprejema g. operni kapelnik H. Benisek. Po dovršenem šolskem poduku vstopijo pevci in pevke v operni zbor.

\* 14 slovenskih narodnih pesmi, predelane po Karolu Jeraju, je ravnokar izšlo v c. kr. dvornem založništvu muzikalij Julija Karolusa na Dunaju. Cena 3 K. Zbirka je posvečena kneginji Elizabeti Windischgrätz ter ima poleg slovenskega tudi nemški tekst.

### Razne stvari.

#### Najnovejšje od raznih strani.

Spomenik ženski. Budimpeštansko žensko izobraževalno društvo bo postavilo spomenik svoji ustanoviteljici gospej Pavli Veres Beniczky. — Dunajske ceste bodo sedaj čistili po noči. —



Mej Dunajem in Požunom bodo napravili električno železnico. — Obso-  
ba radi in saterata. Urednik lista „Bre-  
slauer Generalanzeiger“ je bil obsojen na  
znatno denarno globo, ker je priobčil in-  
sarat nekakega sleparskega „naravnega zdrav-  
nika“. Sodišče je bilo mnenja, da je urednik  
s tem zakrivil soudeležbo pri goljufiji. —  
Veliko pomeverjenje. V Lipskem  
je poneveril splošno spoštovani mestni  
glavni blagajnik Müller 300 000 mark in  
razne listine. Dufravdanta so zaprli, kar  
vzbujajo v Lipskem silno senzacijo. — San-  
tos Dumont je s svojim novim zrak-  
oplovom, ki se da voditi, poletel v nedeljo  
v Parizu v zrak. Spuščal se je poljubno v  
zrak in na tla in spretno krožil na razne  
strani. — Nemške gledališke  
predstave prepovedane so v  
Varšavi. — Stavka. Vozniki in sprevod-  
niki na električni cestni železnici v Badenu  
pri Dunaju so pričeli stavkati, ker  
se jim od plače preveč odteguje. —  
Razrušeno mesto. Mesto Hepner v  
Oregonu je opustošila povodenj. Poročila iz  
New Jorka trdijo, da je utonilo 350 oseb.  
— Električna razsvetljava v  
cerkvi sv. Petra v Rimu je dego-  
tovljena. V cerkvi bo vsega skupaj 20 000  
električnih svetilk. — Deževje na An-  
gleškem. V zadnjih 24 urah je padal  
neprestano dež na London in južno Anglijo.  
Cela ozemlja so pod vodo. Železniški obrat  
je moten, pridelek na senu uničen, v go-  
rovju pada sneg. — Lakota mej  
stavkajočimi. Iz Lizabone se poroča,  
da vlada mej 80 000 stavkajočimi silna la-  
kota. — Povodenj v St. Louisu.  
Iz Amerike se poroča, da je voda udrila v  
St. Louis preko nekakega podrtga nasipa.  
10 000 ljudi je moralo bežati iz svojih sta-  
novanj. Več ljudi je utonilo. —  
Nov hotel na Semmeringu otvo-  
rijo začetkom meseca julija. — Stavka  
čevljarjev. V Barceloni stavka 7000  
čevljarjskih pomočnikov. — Spomenik  
cesarju Maksimilijanu I. so od-  
krili v Korminu. — Roparski umor  
v Lvovu. V Lvovu so neznani zločinci  
umorili mater dunajskega zdravnika dr.  
Orange. Tudi 17 letni dekle, ki se je hotela  
čez teden dni poročiti, so roparji prerezali  
vrat in razbili železno blagajnico, iz katere  
so vzeli seboj denar in vrednostne papirje.  
— Upor so imeli v jetnišnici v Vladikav-  
kazu. Jetniki so vse po ulicah razbili. 12  
oseb je bilo v begu ustreljenih.

**Telefonska in brzojavna poročila.**

Dunaj, 17. junija. Bivši ogrski  
ministerski predsednik Weckerle je do-  
šel sem ter je bil od cesarja sprejet v  
avdijenci.

Dunaj, 17. junija. Srbski kralj Pe-  
ter I. je brzojavil avstrijskemu cesarju.  
V brzojavki želi prijaznega razmerja z  
Avstrijo. Cesar mu je prijazno odgo-  
voril, vendar pa glede umora kralja  
Aleksandra pravi v odgovoru, da je bil  
to pobalinski zločin.

Dunaj, 17. jun. Bivši drž. poslanec  
član konservativnega češkega velepo-  
sestva Radimski je umrl.

Dunaj, 17. jun. O današnji seji hr-  
vatskega sabora se poroča, da so opo-  
zicionarci vprizorili v saboru silen ropot.  
Vojaštvo je zasedlo uhod k saboru in  
ulice okoli sabora. Čuje se, da bil na  
bana izvršen atentat, a potrjena ta vest  
še ni.

Dunaj, 17. junija. (C. B.) Zbornica  
je završila nadrobno razpravo o ne-  
deljskem počitku ter sprejela zakon tudi  
v tretjem branju. Sedaj se vrši raz-  
prava o lokalnih železnica.

Zagreb, 17. junija. Ban namerava  
odrediti opustitev porotnih sodišč v ti-  
skovnih zadevah in še bolj omejiti  
društveno in zborovalno svo-  
bodo.

Zagreb, 17. junija. Župnik Tom-  
ljenović je izpuščen iz zapore. Do-  
kazati mu niso mogli nič. Radi da-  
našnjega zasedanja hrvatskega sabora  
je bilo veliko oseb aretiranih. Are-  
tiranih je zopet 30 delavcev iz tovarne  
usnja. Na grobu Starčevića so bile  
demonstracije za prostost Hrvatske.

Zagreb, 17. junija. Policija je zo-  
pet udrila v semenišče, kjer je hotela  
aretirati bogoslovca Ergetika, ker je  
sumila, da ima brošure o financijah  
(!) samostojnosti Hrvatske. Bogo-  
slovci so se uprli policajem in so  
preprečili njihovo nadaljnje prodira-  
nje. Še-le rektor je dovolil preiskavo,  
ki je pa bila brezuspešna, nakar so

policaji mej smehom bogoslovcev  
odšli.

Zagreb, 17. junija. Čuje se, da  
fcm. Hugon pl. Klobus postane vladni  
komisar za Hrvaško.

Zagreb, 17. junija. „Obzor“ je  
bil sistiran, ker je bil njegov odgo-  
vorni urednik poslanec dr. Derenčin,  
ki je imun. Sedaj je „Obzor“ zo-  
pet izšel, ker je podpisan kot odgo-  
vorni urednik g. Crnković.

Varaždin, 17. junija. Gostilne  
morajo biti ob 8. uri zvečer zaprte  
vsled proglašenja okrajnega predstoj-  
nika Pečića. Hišna vrata morajo biti  
zaprta ob 9. uri, dijaki in otroci po  
8. uri ne smejo biti brez nadzorstva  
na ulici. Vse javne zabave in pro-  
dukcije ter obhodi so prepovedani.

Petrograd, 17. junija. Sedaj se  
poroča, da je bilo povodom jubilejnih  
slavnosti Petrograda mnogo aretacij, po-  
sebnost mej časniki in dijaki. Število  
aretiranih delavcev je 500. V preisko-  
valnem zaporu so aretiranci napravili  
demonstracije proti vladi. Vsled tega ne  
smejo več sprejemati obiskov sorod-  
nikov.

Berolin, 17. junija. Doslej so pri  
volitvah v državni zbor znani izidi: Iz-  
voljenih 60 pristašev katoliškega cen-  
truma, 53 socialnih demokratov, 21  
konservativcev. Socialni demokratje so  
pridobili doslej 14 mandatov in dva  
mandata izgubili. Skoro gotovo si bodo  
katoliški centum in narodni liberalci  
ohranili dosedanje število mandatov.

Dunaj, 17. jun. (C. B.) Srbski kralj  
Peter I. je poslal cesarju brzo-  
javko, v kateri naznanja svojo izvolitev  
na srbski prestol in izraža nado, da se  
mu bo posrečilo donesti domovini srečo  
in svobodo. Avstrijskega cesarja spošt-  
ljivo prosi, naj tudi njemu izkazuje one  
simpatije, ki jih je gojil napram nje-  
govemu očetu do njega smrti. — Ces-  
ar je odgovoril Petru, da ga zagotavlja  
svoje popolne simpatije in izraža željo,  
da bi dolgo in srečno vladal, naj bi bilo  
Petru usojeno vspešno izvesti poverjeno  
mu plemenito poslanstvo in nesrečni  
po celi vrsti notranjih viharjev hudo  
obiskani deželi prinesiti zopet mir in pri-  
dobiti narodu, po globokem obžalova-  
nja vrednem zločinu, ki se je nedavno  
izvršil, izgubljeni ugled in spoštovanje.  
Pri izvrševanju te naloge more  
Peter računati na prijateljsko  
podporo avstrijskega cesarja  
in biti prepričan, da je želja avstrij-  
skega cesarja kakor Petrova, da se bodo  
še bolj utrdile že davno obstoječe pri-  
jateljske razmere mej Avstro-Ogrsko in  
Srbijo.

Dunaj, 17. junija. Ordonančni čast-  
niki, ki so prideleni kralju Petru I.,  
so danes mimo Dunaja potovali v  
Ženevo.

Zagreb, 17. junija. Tukajšnji srb-  
ski list trdi, da se je umor srbskega  
kralja Aleksandra tako-le dogodil: V  
konaku so častniki kralja dve uri za-  
man iskali, ker jih je adjutant Petrovič  
nalašč napačno vodil. Zarotniki so imeli  
te en polk za-se. Ta polk je napravil  
kordon okoli konaka. Skoro je okoli  
80 kralju zvestih častnikov z 200 možmi  
poskušalo prodreti skozi kordon. Vojaki  
so postali razburjeni in kričali: „Mi  
imamo tega dovolj!“ „Mi odkorakamo!“  
Zarotnike je prevzel strah, ker vsak čas  
se je bilo bati, da se načrt izjalovi. Za-  
rotniki so za slučaj izjalovljenega na-  
črta si obljubili, da se vsi usmrte. Ko  
so dve uri iskali kralja, obkolili so Pe-  
troviča in mu dejali: „Ako nam sedaj  
ne poveš, kje je kralj, se ustre-  
limo, a najprej ustrelimo tebe!“ —  
„Kaj hočete s kraljem?“ vprašal je  
Petrovič. — „Prisiliti ga, da se od-  
pove in ga potem pognati preko Save“,  
bil je odgovor. Petrovič je peljal nato  
zarotnike k nekim skrivnim vraticam.  
Potrkal je na vrata in zaklical: „Veli-  
čanstvo, odprite!“ Nobenega odgovora.  
„Odprite, Veličanstvo“, klical je Petro-  
vič. „bolje je, da odprete, nego da bi  
vam razstrelili vrata z dinamitom“. Se-  
daj so se odprla vrata in sled kot

kreda stopil je ven kralj Aleksander  
brez pokrivala, a sicer popolnoma na-  
pravljen. S prosečim glasom je zaječal:  
„Častniki, ali ste mi nezvesti?“ To so  
bile zadnje njegove besede. Pod števil-  
nimi streli se je zgrudil, ker zarotniki  
niso imeli, da rešijo sebe, nobene  
druge poti. — Kraljica Draga se je  
tresla; jokala je in upila: „Gorje  
mi, gorje mi!“ Bila je v spodnjem krilu.  
Kot blazna je tekla k oknu ter klicala  
na pomoč, od spodaj pa je nekdo ustrelil  
in kraljica se je zgrudila v nezavest.  
Polkovnik Mašin jo je na to zabodel.  
Kordon 6. pešpolka se je na cesti za-  
čel umikati. „Hitro trupla skozi  
okno!“ zaklical je polkovnik Misić.  
Vrgli so trupla skozi okno, v tem tren-  
otku je pa zagrmelo spodaj: „Živio  
Karagjorgjević!“ Zarotniki so pridobili  
mnogo, a za las je manjkalo, da bi se  
načrt izjalovil. Srbski list pravi, da mu  
to sporoča oseba, ki se je udeležila  
zarote in je bila pri nastopu čast-  
nikov navzoča.

Budimpešta, 17. jun. Srbska de-  
putacija se snide s kraljem Petrom v  
petek popoldne v Budimpešti. Imenom  
deputacije bo nagovoril kralja metro-  
polit Inocenc. Iz Budimpešte bo vozil  
kralja in deputacijo posebni vlak, ki se  
pripelje v Belgrad v petek zvečer.

Budimpešta, 17. junija. Tukajšnji  
Srbi priredijo v petek novemu srbskemu  
kralju na tukajšnjem kolodvoru velikan-  
ske ovacije.

Belgrad, 17. junija. Mej častniki,  
ki so udrli v konak, jih je bilo 16  
popolnoma pijanih. Zarotniki hodijo  
sedaj demonstrativno v javne dobro  
obiskane lokale, sosebno glavar zarot-  
nikov polkovnik Misić.

Belgrad, 17. junija. Vsi listi po-  
zdravljajo novega kralja. „Odjek“ pravi:  
Troje mučenikov se vrača: družina Pe-  
trova, prostost in ustava. 7. in 8. peš-  
polk sta odložila imeni Drage in Alek-  
sandra.

Ženeva, 17. junija. Brzojavka ru-  
skega cesarja novemu srbskemu  
kralju se glasi: „Ker sem izvedel, da  
sta Vas senat in skupščina soglasno  
proklamirala kraljem, polagam važnost  
na to, Vašemu Veličanstvu izraziti želje,  
katere gojim v blagor Vaše osebe in  
Vaše domovine. Naj v vsem, kar bode-  
te delali v blagor svojega naroda Vas  
varuje Bog.“ Ta brzojavka je takorekoč  
priznanje novega srbskega kralja od  
strani Rusije in postavlja na laž one,  
ki so trdili, da je Peter Karagjorgjević  
sprt z Rusijo.

London, 17. junija. „Times“ ob-  
žaluje, da Avstrija v četrtek ni udrila v  
Belgrad. Vsa Evropa bi ta korak odo-  
bravala (?).

- Umrli so:**
- 10. junija. Viktorija Verhove, dimnikarjeva hči, 3 leta. Strelške ulice 15, ošpice.
  - 11. junija. Karol Žagar, deželni blagajnik v p., 70 let, Vrtnice ulice 10, Uraemie.
  - 16. junija. Oton Gorjan, pečarjev sin, 2½ leta, Strelške ulice 14, jetika, otrpnjenje srca.
- V hiralnici:**
- 11. junija. Marija Willwerth, sodarjeva vdova, 73 let, ostarelost, Paralysis cordis.
  - 16. junija. Lovro Obiak, delavec, 76 let, ostarelost in oslavljenje srca.
- V bolnišnici:**
- 8. junija. Ivan Tomšič, krojač, 29 let, Stenosis intest. Peritonitis perforativa. — Ana Žitnik, delavka, 28 let, pljučnica.
  - 9. junija. Fran Fajdga, posestnik, 58 let, Epeleptia Pneumonia.
  - 10. junija. Ivana Rudolf, gostija, 86 let, Marasmus senilis. Decubitus Paralysis cordis. — Ivan Cotman, ubožec, 77 let, ostarelost. — Antonija Debeljak, posestnikova hči, 3½ leta, davica, ošpice in spridenje srca. — Ana Klopčar, gostija, 82 let, splošna vodenica po spridenji srca.
  - 11. junija. Josip Ladler, sluga, 31 let, Ulcus ven-  
triciuli Peritonitis perforativa. — Franja Mazi, kajžar-  
jeva hči, 11 let, srčna hiba.
  - 12. junija. Alojzija Barbič, posestnikova žena, 45 let, Peritonitis. Paralysis cordis. — Neža Pokovec, delavčeva žena, 27 let, jetika. — Reza Novak, dnina-  
rica, 50 let, Myodegeneratio cordis, Hydrops univers.
  - 13. junija. Fran Košir, čevljar, 29 let, Nephritis pravechy motosa. — Ivan Premrl, kovač, 45 let, spridenje jeter in vodenica.
  - 14. junija. Ivan Remic, lajnar, 70 let, jetika.

**Ciril-Methodove biškote**  
zantevajte slovenski rodoljubi v  
vsaki prodajalni in pekarni. Ti  
piškoti so najboljši.  
Naročila sprejema družbin založnik S.  
H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

**Dunajska borza**  
dné 17. junija.

|                                             |        |
|---------------------------------------------|--------|
| Skupni državni dolg v notah                 | 100-30 |
| Skupni državni dolg v srebru                | 100-06 |
| Avstrijska zlata renta 4%                   | 120-90 |
| Avstrijska krona renta 4%                   | 100-55 |
| Avstrijska inv. renta 3½%                   | 92-70  |
| Ogrska zlata renta 4%                       | 121-50 |
| Ogrska krona renta 4%                       | 99-40  |
| Ogrska inv. renta 3½%                       | 91-—   |
| Avstro-ogrsko bančne delnice                | 14-25  |
| Kreditne delnice                            | 662-—  |
| London vista                                | 239-50 |
| Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v. | 117-25 |
| 20 mark                                     | 23-42  |
| 20 frankov                                  | 19-08  |
| Italijanski bankovci                        | 95-30  |
| C. kr. cekini                               | 11-29  |

**Meteorologično poročilo.**  
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

| Čas opa-<br>zovanja | Stanje<br>baro-<br>metra.<br>v mm. | Tempe-<br>ratura<br>po<br>Celsiju | Vetrar.    | Nebo  | Pada-<br>vina<br>v 24 urah<br>v mm. |
|---------------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------|-------|-------------------------------------|
| 16. 9. zveč.        | 732.4                              | 15.0                              | sl. jzah   | jasno |                                     |
| 17. 7. zjutr.       | 733.4                              | 13.1                              | sl. sever  | jasno | 0.0                                 |
| 2. popol.           | 732.3                              | 22.3                              | p. m. zah. |       |                                     |

Srednja večerajšnja temperatura 16.3°, normale 17.9°.

**Plinati osečki** za snaženje parketnih tal  
dobé se pri tvrdki  
**BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice  
Vnanja naročila proti povzetju. 524 24 11—10

821 1—1



Tužnim srcem naznanjamo vsem sorod-  
nikom, prijateljem in znancem žalostno vest,  
da je naš ljubljani oče, oziroma stric

**Matija Kregar vulgo Cesar**  
posestnik

v torek, dne 16. junija ob 7. uri zvečer v  
77. letu svoje dobe po kratki mučni bolezni,  
previden s svetimi zakramenti za umirajoče,  
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pojde v četrtek dné 18. junija  
ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti Guncle  
št. 13 na župnijsko pokopališče v St. Vidu  
nad Ljubljano. Sv. maše zadušnice brale se  
bodo v župnijski cerkvi v St. Vidu.

Dragega ranjcega priporočamo v molitev  
in blag spomin.

Guncle, dne 17. junija 1903.

France, Josip, Andrej, Matija, Ivan,  
sinovi. — Marija, Franja, Ivanka, Do-  
roteja, hčere.

824 1—1

**Zahvala.**

Med dolgoletno boleznijo in povodom  
smrti našega predragga soproga, očeta, deda,  
tasta, oziroma brata gospoda

**Fraňa Ksav. Souvan-a**

smo dobili toliko dokazov iskrenega sočutja,  
da nismo v stanu zahvaliti se vsakemu po-  
sebej za ustno ali pismeno izraženo sožalje.

Zato se tem potom zahvaljujemo iz celega  
srca za vse ljubeznivosti, zlasti tudi za mnogo-  
brojno pogrebno udeležbo in za prekrasne  
vence, ki so jih darovale korporacije in po-  
samezniki.

Posebej izrekamo svojo zahvalo preča-  
stiti duhovščini, gospodom redovnikom in pre-  
stojnikom duhovniških zavodov; slavnemu  
telovadnemu društvu »Sokol«, »Glasbeni Ma-  
tici« in gospodom sodrušnikom trdke Souvan  
za korporativno spremstvo; osobito pa društvu  
»Slavec« za spremstvo in ginjive žalostinke.

V Ljubljani, dné 17. junija 1903.

**Žaluoja rodina.**

820 1—1

**Zahvala.**

Za vsestransko prirčno sočutje ob času  
bolezni, smrti in pogreba naše preljubljene  
sopoge, matere, stare matere, tašče in tete,  
gospe

**Frančiške Škof**  
roj. Peteroa

kakor tudi za poklonjene krasne vence in  
mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku  
nepozabne pokojnice, izrekamo vsem sorod-  
nikom, prijateljem in znancem, osobito še  
gg. pevcem katol. društva rok. pomočnikov  
za ginjive žalostinke, svojo iskreno in naj-  
srčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 16. junija 1903.

**Žaluojači ostali.**

**Perje za postelje in puh**  
priporoča po najnižjih cenah  
**F. HITI,**  
Pred škofijo šte. 20.  
Zunanja naročila se točno izvršujejo.



**G. PICCOLI**  
lekarnar v Ljubljani  
dvorni dobavitelj Nj. Svetosti papeža

priporočena naslednje izdelke svojega kemično farmacevtskega laboratorija, ki se izgotavljajo kot sicer vsi drugi medikamenti z največjo skrbnostjo in snaznostjo.

**Piccolijeva želodčna tinktura** krepi želodec, vzbuja veselje do jedi, pospešuje prebavo in odprte ter je posebno učinkovita pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

**Piccolijevo železno vino** se uporablja pri malokrvnih, nervoznih in slabotnih osebah z najboljšim uspehom. Polteterska steklenica 2 K.

**Piccolijevi sirupi iz malin ali tamarinde** dajo z vodo pomešani izvrstno in zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pa-sterizirana K 1.30.

**Zunanja naročila po poštnem povzetju.** 708 (50-8)  
P. n. odjemalci si lahko ogledajo naš znameniti laboratorij

**Prva tovarna koles (bicikljev)**  
**Iv. Puch v Gradcu**

katere sloviti izdelki so dosedaj še vedno najboljši in neprekosljivi ter zavarovani z oblastveno vpisano znamko **I. Puch v Gradcu** podelila je

**glavno zastopstvo za celo Kranjsko**  
strokovnjaku gospodu

**Fran Čudnu v Ljubljani**  
pri katerem so vsakemu na vpogled razpostavljeni razni modeli.

341 15

## Vozni red avstrijskih državnih železnice, veljaven od 30. maja 1903.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je kraj-nemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

**Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)**

**Ob 12. uri 24 min. po noči** osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.

**Ob 5. uri zjutraj** v Trbiž (ob nedeljah in praz-nikih do 15. septembra).

**Ob 7. uri 5 min. zjutraj** osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.

**Ob 7. uri 17 min. zjutraj** mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

**Ob 11. uri 51 min. dopoldne** osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selz-thal, Dunaj.

**Ob 1. uri 5 min. popoldne** mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

**Ob 1. uri 40 min. popoldne** v Lesce-Bled (le ob nedeljah in praznikih od 31. maja).

**Ob 3. uri 56 min. popoldne** osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selz-thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Mari-jine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.

**Ob 7. uri 8 min. zvečer** mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

**Ob 10. uri zvečer** v Trbiž, Beljak.

**Prihod v Ljubljano (juž. kol.)**

**Ob 3. uri 25 min. zjutraj** osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Lince, Steyra, Gmun-dena, Ischla, Aussee, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.

**Ob 7. uri 12 minut zjutraj** iz Beljaka.

**Ob 8. uri 44 min. zjutraj** mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

**Ob 11. uri 16 min. dopoldne** osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljub-nega, Celovca, Linca Pontabla.

**Ob 2. uri 32 min. popoldne** mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

**Ob 4. uri 44 min. popoldne** osebni vlak z Du-naja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Fran-zensfeste, Pontabla.

**Ob 8. uri 35 min. zvečer** mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

**Ob 8. uri 38 min. zvečer** iz Lesce-Bleda (le ob nedeljah in praznikih od 31. maja).

**Ob 8. uri 51 min. zvečer** osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linca, Steyra, Solno grada, Beljaka, Celovca, Pontabla.

**Ob 10. uri 43 min. po noči** iz Trbiža (ob ne-deljah in praznikih do 15. septembra).

**Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)**

**Ob 7. uri 28 min. zjutraj** v Kamnik.

" 2. " 05 " popoldne " "

" 7. " 10 " zvečer " "

" 10. " 45 " ponoči " "

(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

**Prihod v Ljubljano (drž. kol.)**

**Ob 6. uri 49 min. zjutraj** iz Kamnika.

" 11. " 06 " dopoldne " "

" 6. " 10 " zvečer " "

" 9. " 55 " ponoči " "

(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

## Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

**Odhod:**  
Ob 7:29 zjutraj  
" 2:13 popoldne  
" 8:15 zvečer

**Prihod:**  
Ob 6:34 zjutraj  
" 12:29 popoldne  
" 6:59 zvečer.

**Krasne podobice**  
za  
prvo sv. obhajilo

manjše oblike 100 kom. po K 3, 4 40, 6, 7, 8;  
— večje oblike 100 kom. po K 6, 7; —  
— večje oblike, posebno lepe 100 komadov po  
K 12, 20, 24, 30

priporoča  
prodajalna katol. tiskovnega društva  
(H. Ničman) v Ljubljani

**Absolutno zajamčeno**  
**pristno mašno vino.**

Škofijski list je 1. 1898. priporočal v. č. gg. župnikom mašno vino, katero razpošilja „Kmetijsko društvo v Vipavi“ kot za-jamčeno pristno.

Belo vino posebnega dobrega okusa od-daja se po 40 K in višje, in rudeče na-mizno hribovsko po 30 K za 100 litrov v Postojno postavljeno.

V zalogi so tudi sortirana finejša vina in sicer: 1. Gerganija po 50 K, 2. bell burgundec po 55 K, 3. črni burgundec po 50 K in 4. nemški rizling (za but. like) po 70 K.

V zalogi je še staro belo vino.

Kvaliteta je letos izborna, po novem na-činu kuhano vino je milejšega okusa in čisto kot solnce (za buteljke).

Najmanjša množina je 56 litrov. Na-ročbam čez 500 litrov se cena primerno zniža.

Zadruge nadzoruje strogo v. č. g. dekan Vipavski. Izključena je vsaka prevara.

**Kmetijsko društvo v Vipavi.**  
344 (14)

**Komí**  
ali samostojna  
**prodajalka**

za mešano trgovino na deželi dobi službo  
tako.

Ponudbe pod šifro „Pridnost“ sprejme  
upravnistvo „Slovenca“. 812 3-2

**Pekarijo in gostilno**  
daje v najem

pod jako ugodnimi pogoji Josip Šrampf,  
Hum na Sutli, blizu Rogatca. 797 3-3

**Zdravilnica in vodozdravilnica**  
**Kamnik na Kranjskem.**

Krasna gorska lega, milo podnebje, ni ve-trovno. Zdravi se z vodo na vse načine, solnčne in zračne kopeli, tudi z ogljikovo kislino se zdravi, z masažo, telovadbo in elektriko.

Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja.  
Prospekte pošilja vodstvo.  
790 10-4 Zdravnik voditelj:  
**Dr. Rudolf Raabe.**

**Spretnih sodarjev**

sprejme v trajno delo to-varna za cement na Dov-jem, Gorenjsko. 801 2-2

**Razpis.**

Za gradbo vodovoda za vasi Lipovšica, Sušje, Vinica, Zapotok, Slatenek in za vasi Jurjovica, Breže, Dol. Laze v političnem okraju Kočevje, potrebna na 55.500 kron, oziroma na 56.340 kron proračunjena dela in delave se bodo oddale potom

**javne dražbe.**

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali pa doplačila v odstotkih na enotne cene proračunov naj se predlože do 1. julija 1903 ob 12. uri opoldne podpisanim občinskima uradoma.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposliti je za-pečatene z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe vodovodov za Lipovšico, Sušje, Vinico, Zapotok, Slatenek oziroma za vasi Jurjovica, Breže in Dol. Laze pri Ribnici.“ Ponudbam mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni. Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Občinska odbora si izrecno pridržita pravico izbrati ponudnika ne gledé na višino ponudne cene, oziroma če se jima vidi potrebnim, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračuni in stavbni pogoji so na ogled pri občinskih uradih.

**Občinski urad Sušje.** **Občinski urad Jurjovica.**  
F. Kozina, župan. Ivan Lušin, župan.

Stanje vlog 31. dec. 1902:  
čez 9 milijonov kron.

**Najboljša in najsigurnejša**  
„prilika za štedenje!“

Preje: Gradišče št. 1,

**LJUDSKA POSOJILNICA**

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po **4 1/2 %** brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih **4 K 50 h** na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v 1. 1902: 32,596.882 K 65 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarja 1903.

**Dr. Ivan Šusteršič,** predsednik. **Josip Šiška,** knezoškofijski kancelar, podpredsednik.

**Odborniki:**  
Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jarc, veleposestnik v Medvođah. — Dr. Andrej Karlin stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak, tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.



# Štedilno milo z znamko „jalen“



je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in z jamčeno čisto.

62 25-21

Paziti je na  
gorenjo  
varstveno  
znamko.

Naprodaj je po vseh boljših prodajalnicah tacega blaga.

Naročajte **izborna ljubljansko delniško pivo**  
iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

706 104-7

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Gradišče 7.



Odlikovan v Rimu, Kremsu, Inomostu, Bolzanu itd.

**Franc Schmalzl**

kipar, slikar in izdelovatelj altarjev

Št. Ulrich, Gröden, Marienheim, Tirolsko

priporoča

lastnega dela **kipe svetnikov iz lesa** ter mnogobarvne.

Visokost v cm: 80 100 120 140 150 160 180

z zlatimi robi: K 46 70 100 136 156 168 280

umetniško izd.: K 62 96 136 147 200 232 292

Proračune za altarje, križeva pota itd. brezplačno. — Neprimerno se  
uzame nazaj. Sprizala pošljem na ogled proti povratku. 144 12-6

St. 7163

## Razpis.

807 3-3

Podpisani deželni odbor razpisuje

### službo okrožnega zdravnika.

1. v Planini, z letno plačo 1.400 K in aktivitetno doklado 200 K;

2. v Žužemberku, z letno plačo 1.400 K, aktivitetno doklado 200 K, ter s  
prostim stanovanjem.

Prosilci za ti službi pošljejo naj svoje prošnje podpisaneu deželnemu odboru

do 8. julija 1903

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko  
državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter  
znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se boče le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v  
kaki bolnici.

Deželni odbor vojvodine kranjske.

v Ljubljani, dne 9. junija 1903.

## Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-58

**4 $\frac{1}{2}$  odstotka**

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-  
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan  
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

## Naznanilo.

Kdor hoče poceni in dobro blago, naj na-  
roči moj novi veliki cenik, kateri je gratis. Posebno pri-  
poročam novosti v stenskih urah z novim stolpovim bitjem.

Vsa popravila točno in ceno, umetna delavnica v I. nad-  
stropju. Za obilni obisk se najtopleje priporoča

**Fran Čuden**

urarski trgovec in posestnik v Ljubljani.

exportna trdka na debelo in na drobno, član švicarskih tovarn  
Union, založnik c. kr. drž. dolenskih železnic.

Šivalni stroji, posebno za domačo rabo

256 13

prav poceni.



Vzorci vina za  
poskušnjo, ceniki  
in natančnejša  
pojasnila dajejo  
se rade volje v  
skladišču na  
Starem trgu 15.



Na željo oziroma  
zahtevo dostavlja  
se naročeno vino  
franko na dom.

Otvoritev v soboto, 30. maja t. l., v Ljubljani, Stari trg št. 15.

**Bratje Novakovič**

lastniki vinogradov na otoku Braču in v ma-  
karskem primorju v Dalmaciji

uljudno naznanjajo sl. občinstvu stolnega mesta Ljubljane

(10-7)

da so otvorili v soboto, dne 30. m. m.

**Prvo uzorno skladišče dalmatinskih vin**

v steklenicah  
in na debelo

**v Ljubljani, na Starem trgu 15**

ter se uljudno priporočajo v izdatna naročila. — Na izbero imajo izključno pristna, izbrana  
vina lastnega pridelka po različni primerno nizki ceni.